

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

PODSUMOWANIE ROKU 2013

SNP V DZIELNICY BUDAPESZTU MA JUŻ 15 LAT

WYJAZD DO MUSZYNY

JESZCZE O DNIU NIEPODLEGŁOŚCI

POSIEDZENIE OSP

OTWARCIE WYSTAWY
W SÁRVÁR

*WSZYSTKIEGO NAJLEPSZEGO
Z OKAZJI ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU*

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

15-LECIE SNP V DZIELNICY,
PRZEMAWIA PRZEWODNICZĄCA J. ABRUSÁN

DZIEŃ PAMIĘCI - NABOŻEŃSTWO EKUMENICZNE
W POLSKIM KOŚCIELE

OBRADY OGÓLNOKRAJOWEGO SAMORZĄDU POLSKIEGO

WYSTAWA O P. TELEKIM, NA ZDJĘCIU KONSUL
DR K. BIERNACKI

OTWARCIE WYSTAWY "ROZSTRZELANE MIASTA.
POZNAŃ - BUDAPESZT 1956" W SÁRVÁR

WITAMY

- 3 Moc Bożego Narodzenia
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

- 4 Polskie urodziny w centrum Budapesztu
- 4 Polski wieczór w Egerze
- 5 Prezentacja książki w POKO
- 5 Obchody Święta Niepodległości w Szolnoku i wręczenie Nagrody Ponińskiego
Beata Horgos, Krystyna Wieloch Varga
- 5 Obchody Święta Niepodległości w Veszprém
Hanna Kövesdi
- 6 Jan Pietrzak wystąpił w Budapeszcie
- 6 Küngös - pierwszy kościół na Węgrzech pod wezwaniem św. Kingi
Renata Winerowicz-Papp
- 7 Piękna nasza Polska cała...
- 7 Koncert Dunaújvárosban
Modrzejewska Ewa
- 8 Látogatás Sárvárán
Modrzejewska Ewa
- 8 Piotr Bożik kiállítása Miskolcon
Fekete Dénes
- 8 Sárvár: "Széltől városok: Budapest - Poznań 1956"
- 9 A Szent Kinga Kórus zárándokútja
Dávid Mária
- 9 Odeszta Mancsi Néni
- 10 Budapeszt: Obradował OSP
- 10 Otwarte zebranie sprawozdawcze OSP
- 11 Dzień Pamięci - nabożeństwo ekumeniczne
- 11 Wystawa prac ks. Pétera Prokopa w Krakowie: "Święci polscy i węgierscy"
Małgorzata Soboltyńska
- 11 Sárvár: "Rozstrzelane miasta: Poznań i Budapeszt 1956"
- 12 "Węgry Pála Telekiego i kontakty z Polską"

PODSUMOWANIE ROKU 2013

- 12 Sprawozdanie przewodniczącej OSP z działalności w roku 2013
Halina Csúcs Lászlóné
- 14 Kilka słów o polskim przedszkolu w "Bemie"
Anna Lang
- 15 Podsumowanie 15-lecia Muzeum i dalsze perspektywy
Konrad Sułarski
- 16 Niezwykle aktywny rok
Ambasada RP w Budapeszcie
- 17 Działalność Stow. Katolików Polskich na Węgrzech i POKO
Monika Molnárné Sagun

CO BYŁO, CO BĘDZIE

- 18 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECH

- 20 Spotkanie młodzieży polonijnej w Krakowie
Ewa Ślaba Rónay

REFLEKSJE

- 21 Niedaleko pada jabłko od... choinki
Agnieszka Janiec-Nyitrai

Moc Bożego Narodzenia

Święta Bożego Narodzenia, jak żaden inny okres w roku, potrafią przenosić nas w przeszłość. Wtedy znów stajemy się dziećmi, wracamy wspomnieniami do świąt w domu rodzinnym, powracają do nas smaki i zapachy tradycyjnych potraw, czas nagle zatrzymuje się, dziadkowie i rodzice znów są młodzi, a my z nosami przyklejonymi do chłodnych szyb wyglądamy z utęsknieniem pierwszej gwiazdki... Prezenty nie były może wtedy tak wyszukane jak dziś, karp nie był tak dobrze odżywiony i może miał więcej ości, potrawy nie były tak różnorodne, może choinka nie była ozdobiona tak pięknymi bombkami... Ale i tak, właśnie tamte święta spędzane w gronie rodzinnym, kiedy mieliśmy po kilka lat, są niezapomniane. Z nich możemy czerpać siłę na całe nasze dalsze, dorosłe życie.

Z okazji zbliżających się Świąt życzymy sobie, byśmy zawsze potrafili wracać do wspaniałych chwil z przeszłości, ożywiać stale to, co dzięki nam nie odejdzie w zapomnienie, byśmy umieli swoim dzieciom przygotować takie święta, do których z nostalgią będą wracać za wiele lat.

Wszystkiego najlepszego życzy
Redakcja „Polonii Węgierskiej”

Az ünnep ereje

Az évkör egyetlen időszaka sem képes annyira jelenvalóvá tenni a múltat, mint a karácsony napjai. Általuk újból gyermekké válhatunk. Emlékeinkből felidézzük a szülői ház ünnepi melegét, érezzük a hagyományos ételek ízét és illatát. Hirtelen megáll az idő. A nagyszülők, apa és anyja megfiatalodnak, mi pedig orrunkat a hideg ablaküvegnek nyomva fürkesszük az első csillagot az égbolton... Az ajándékok annak idején talán nem lettek annyira megválogatva, mint manapság, a ponty is mintha kevésbé lett volna felhizlalva, és talán több szálka volt benne, az ünnepi menü sem tűnt annyira választékosnak, és a fenyőfán sem csillogtak olyan szép díszek... Mégis, az ünnepek, amelyeket gyermekfejjel éltünk át annak idején, felejtethetlenné maradnak. Belőlük meríthetünk erőt mostani, felnőtt életünkhöz.

A közelgő ünnepek alkalmából kívánjuk, hogy mindig legyünk képesek visszatérni a múlt fenséges pillanataihoz, folyamatosan éltetve magunkban mindazt, ami így, nekünk köszönhetően nem merül feledésbe – hogy gyermekeink számára olyan ünnepeket varázsolhassunk, melyet ők is sóvárogva fognak majd felidézni.

Mindenkinek a lehető legjobbakat kívánjuk:
a Polonia Węgierska szerkesztőse

POLSKIE URODZINY W CENTRUM BUDAPESZTU

Uroczystość i wystawa z okazji 15-lecia SNP V dzielnicy

Późnym popołudniem, 14 listopada w Galerii Atrium, mieszczącej się w centrum Kultury Aranytiz w Budapeszcie, uroczystym wernisażem świętowano 15-lecie SNP V dzielnicy Budapesztu. Wystawa, czynna do 30 listopada, prezentuje prace artystów plastyków polskiego pochodzenia, którym ten samorząd w ubiegłych latach zorganizował samodzielne wystawy, a są to artyści malarze: Olga Bloch, Wanda Szyksznian, Mariola Manyák, Zenobia Siekierski, Péter Serediuk. Gobeliniarka Maria Rajmon i rzeźbiarz Dávid Tóth. Wszyscy oni przybyli na wernisaż. „Polskie urodziny” w V dzielnicy swą obecnością zaszczycił wiceburmistrz Samorządu V dzielnicy Budapesztu, András Puskás, który w swym wystąpieniu podkreślił historyczne aspekty polsko-węgierskiej przyjaźni. Obecny był też przewodniczący Komisji Kultury, Praw Człowieka i Narodowości Samorządu V dzielnicy Budapesztu, István Wohlmuth, przybyli także przedstawiciele samorządów narodowościowych i organizacji cywilnych, Polonusi i mieszkańcy dzielnicy. Przewodniczącą SNP, Jadwigę Abrusán, podsumowując 15-letnią działalność samorządu m.in. powiedziała: „Samorząd Mniejszości Polskiej w V dzielnicy Budapesztu (bo tak się wówczas nazywał) powstał w październiku 1998 roku. Już na samym początku postanowiliśmy, aby nasza działalność pozostawiła po sobie trwałe ślady. I tak w 1999 r. odrestaurowaliśmy obelisk pułkownika księcia Mieczysława Woronieckiego, a w roku 2002 postawiliśmy pomnik św. Kingi przy kościele Śródmiejskim w V dzielnicy Budapesztu.

W 2003 roku podpisaliśmy porozumienie o współpracy z I dzielnicą Krakowa

(Stare Miasto), które doprowadziło do podpisania w 2004 r. umowy bratnich miast pomiędzy V dzielnicą Budapesztu i I dzielnicą Krakowa. W ramach współpracy z Krakowem, która trwa do dzisiaj, na przestrzeni wielu lat gościliśmy u nas: kabaret „Loch Camelot”, teatr „Bagatela”, balet dworski „Ardente Sole”, artystów krakowskiej Wyższej Szkoły Muzycznej, zespoły ludowe „Krakowiacy” i „Słowianki”. Wielokrotnie organizowaliśmy wystawy poświęcone miastu

Kraków, a miejscem tych wydarzeń był w większości Dom Kultury ARANYTIZ. Najtrwalszą okazała się współpraca z krakowskim Teatrem Ludowym, bo już od 6 lat, co roku w sali teatralnej w Aranytiz organizujemy spektakle tego teatru, na które przychodzą Polacy z całego Budapesztu. Bardzo ważnym naszym osiągnięciem w 2006 roku było umieszczenie nazwiska Henryka Sławika na płycie z nazwiskami osób wyróżnionych honorowym tytułem „Sprawiedliwy wśród narodów świata”, znajdującej się w przylegającym do Synagogi Parku Pamięci im. Raoula Wallenberga. W uroczystości odsłonięcia oraz konferencji poświęconej Henrykowi Sławikowi brali udział m.in. ambasadorzy Polski i Izraela. W roku 2009 postawiliśmy obok pomnika św. Kingi pomnik św. Jadwigi. Jesteśmy bardzo dumni z tych pomników, które teraz, po odnowieniu kościoła Śródmiejskiego i Placu 15 Marca wyglądają imponująco. Autorem obu tych pomników jest obecny tutaj artysta rzeź-

biarz, pan Dávid Tóth. Wydaliśmy numismatyczne karty pamiątkowe.

Przy naszym Samorządzie przez dziesięć lat od r. 2000 do 2010 działała amatorska Grupa Teatralna „Dom Otwarty”, którą początkowo kierowała Tünde Trojan, a następnie Andrzej Asztalos. Grupa odnosiła duże sukcesy na Festiwalach Teatrów Mniejszościowych. Samorząd nasz od samego początku ściśle współpracuje z Polskim Stowarzyszeniem Kulturalnym na Węgrzech im. Józefa Bema, znajdującym się w V dzielnicy przy ul. Nádor. Będąc również członkami Stowarzyszenia, organizujemy wspólnie szereg imprez, m.in. Wigilię Bożego Narodzenia, Dzień Kobiet, a także własne imprezy, koncerty Chopinowskie w siedzibie Stowarzyszenia. Ważną dziedziną naszej działalności było i jest szerzenie wiedzy o Polsce i przyjaźni polsko-węgierskiej wśród uczniów szkół V dzielnicy. Zorganizowaliśmy dla nich szereg konkursów historycznych i rysunkowych dotyczących historii Polski i Węgier.

Kończąc swoje wystąpienie przewodnicząca wymieniła nazwiska radnych tego samorządu, a obecnie są nimi Abrusán Györgyné, Mária Erdősi-Szűcs, György Hidvégi, Andrzej Wesołowski. Poza tym radnymi SP V dz. byli József Andrassy i Gabriella Hajdú.

Jadwiga Abrusán w imieniu Samorządu Polskiego podziękowała wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesów kierowanego przez nią samorządu, a w szczególności Samorządowi V dzielnicy Budapesztu za doskonałą współpracę i pomoc finansową, dzięki której SNP mógł tak wiele zrobić w ciągu tych 15 lat. Wernisaż utworami Wisławy Szymborskiej i Sławomira Mrożka umiliła Tünde Trojan.

Następnie podano szampana i odbyło się najprawdziwsze urodzinowe przyjęcie. Były kwiaty, życzenia i miła atmosfera. SNP V dzielnicy życzymy dalszych sukcesów w pracy samorządowej i polonijnej.

(b.)

Polski Wieczór w Egerze

15 listopada z okazji Święta Niepodległości Polski, SNP w Egerze zorganizował Wieczór Polski. W kaplicy Wyższej Szkoły im. K. Eszterházyego wystąpił polski pianista, Marcin Dominik Głuch. Po koncercie goście mieli możliwość poznania specjalów polskiej kuchni. Uroczystą kolację urozmaiciła kapela góralska z Zakopanego (na zdjęciu).

(inf.SNP-Eger)

PREZENTACJA KSIĄŻKI W POKO

13 listopada Oddział Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego przy ul. Nádor 34 w Budapeszcie był organizatorem prezentacji napisanej na 15-lecie Muzeum Węgierskiej Polonii książki, powstałej pod redakcją i z wyborem Konrada Sutar-
skiego, pt. "Muzealne zwierciadło".

W sumie, jak pisze we wstępie jej autor, to praca zawierająca wybór tekstów powstałych w Muzeum, a ze względu na ograniczone możliwości finansowe obejmuje ona w szeregu przypadków tylko fragmenty wybranych materiałów, jakkolwiek wybór nawet z owymi skrótami został zredagowany jako autonomiczna całość.

Gospodarzem środowego spotkania, które upłynęło w miłej atmosferze, był kierownik Oddziału POKO przy ul. Nádor 34, Eugeniusz Korek.

(b.)

Obchody Święta Niepodległości w Veszprém

11 listopada SNP w Veszprém z okazji Święta Narodowego zorganizował uroczysty koncert, na który przybyli prezydent miasta Veszprém, Gyula Porga oraz wicesekretarz stanu Ministerstwa Zasobów Ludzkich, dr Csaba Latorcai. Prezydent miasta w swoim wystąpieniu podkreślił dobrze rozwijające się kontakty miasta z polskim miastem braterskim, Tarnowem. Przedstawiciel ministerstwa nawiązał do historycznego tła święta oraz zaznaczył jedność obydwu narodów w różnych okresach historii. W części artystycznej wysąpili: Nikolett Kohán i Szilveszter Rostetter. Nikolett, absolwentka polonistyki oraz akademii muzycznej, przy akompaniamencie fortepianowym Szilvesztra, śpiewała po polsku pieśni Fryderyka Chopina oraz arie operowe i pieśni Stanisława Moniuszki. (Nikolett i Szilveszter są dyrygentami chóru Św. Kingi przy polskim kościele na Kőbánya). Piękny, mocny i czysty głos Nikolett, bezbłędna polska wymowa, połączone ze świetnym podkładem fortepianowym Szilvesztra, nagrodzono dużymi brawami. W drugiej części koncertu wystąpiła veszprémska orkiestra smyczkowa im. Mendelssohna pod batutą Pétera Kovátsa. Ten wspaniały zespół muzyków, który koncertował nie tylko w prawie wszystkich stolicach Europy, ale także na obydwu kontynentach drugiej półkuli, wykonał utwory Henryka Wieniawskiego, Polski Koncert Telemanna i dzieła Moskowskiego.

Hanna Kövesdi

Obchody Święta Niepodległości w Szolnoku oraz wręczenie Nagrody Ponińskiego

Samorząd Narodowości Polskiej w Szolnoku, szolnockska Polonia oraz członkowie Klubu Polsko-Węgierskiego 9 listopada 2013 r. uroczystie obchodzili Dzień Niepodległości Polski. Péter Erdei, przewodniczący Samorządu Narodowości Polskiej, przywitał zaproszonych gości, po czym Anna Peres, członek zarządu Klubu Polsko-Węgierskiego, przypomniała nam historię odzyskania przez Polskę niepodległości.

W części artystycznej wystąpił nasz wspaniały przyjaciel Sławomir Szymczak, deklamując takie wiersze jak: „Kadrówka” słowa T. Ostrowski, „Oster”, K. Łęcki „Graba” czy też „Szwależerowie” słowa W. Gilewski.

Ferenc Sóki, artysta muzyk uprzyjemnił uroczystość wykonując na klawercie węgierskim charakterystyczne dla owych czasów polskie pieśni: „My, Pierwsza Brygada”, „Marsz strzelców” oraz „Przybyli ułani”. Obaj panowie stworzyli bardzo przyjemną atmosferę, przybliżając nam nastroje ówczesnych czasów.

Drugą ważną częścią naszej uroczystości było wręczenie Nagrody Ponińskiego. Zgodnie z postanowieniem radnych Samorządu Narodowości Polskiej, w Szolnoku raz w roku samorząd przyznaje nagrodę osobom lub instytucjom, które aktywną pracą przyczyniły się do umocnienia, pielęgnowania oraz rozwoju obustronnych kontaktów polsko-węgierskich, rozpowszechniania kultury, sztuki i tradycji polskich na Węgrzech.

W tym roku tę zaszczytną nagrodę przyznano Muzeum im. Jánosa Damjanicha w Szolnoku. Ponadto za działalność na rzecz szolnockiej Polonii wyróżniony został dr László Horváth, dyrektor muzeum, który swą otwartością, bezpośredniością, chęcią współpracy z nami oraz z instytucjami polskimi, przyczynił się do rozpowszechniania kultury, historii, sztuki polskiej wśród mieszkańców Szolnoku.

Drugą wyróżnioną osobą została Mária Bodolai, pracownik muzeum, aktywny członek Klubu Polsko-Węgierskiego. Marika od samego początku jest zżyta z nami, zainteresowana naszymi losami, polską kulturą i historią. Często powtarza „Kocham Polskę...”. Wielokrotnie miała okazję odwiedzić nasz kraj, aby zrozumieć bardziej nas Polaków, naszą mentalność zaczęła uczyć się języka polskiego. Zawsze możemy liczyć na nią, na jej bezinteresowną pomoc, pomysły, szczerą przyjaźń i serdeczność.

Beata Horgos, Krystyna Wieloch Varga

pracownicy SNP w Szolnoku

Jan Pietrzak wystąpił w Budapeszcie

16 listopada, na zaproszenie Stołecznego Samorządu Polskiego, przy wsparciu SNP XIII i XVIII dzielnicy Budapesztu w Sali Teatralnej przy ulicy Akademia 1 w Budapeszcie wystąpił Jan Pietrzak - polski satyryk, aktor, monologista, autor i wykonawca licznych piosenek. Twórca "Kabaretu Hybrydy" oraz "Kabaretu Pod Egidą". Felietonista "Tygodnika Solidarność" i "Gazety Polskiej" oraz prowadzący w TVP Historia program „Po co nam to było...?”, a także twórca programu rozrywkowego „Kabaretowa alternatywa”. Po roku 1989 w Polsce popularnością cieszyły się organizowane przez niego Kabaretowe Kursy Śmiechoterapii. Od 2007 do 2009 w TVP Historia prowadził program „Po co nam to było...?”, a od 2013 roku - program satyryczny pt. Wolne żarty w stacji Telewizja Republika. We wrześniu br. roku został publicystą tygodnika "W Sieci".

Budapeszteński koncert - przy stojącej widowni zakończyła pieśń "Żeby Polska była Polską" - która została napisana w 1976 r. przez Jana Pietrzaka z muzyką Włodzimierza Korcza. Wykonanie jej na Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu w 1981 przy-

niosło Pietrzakowi główną nagrodę, Złotą Karolinę. W latach 80. XX w. odgrywała ona rolę pieśni hymnicznej. Była wtedy uważana za wyraz walki z władzą komunistyczną i poparcia dla "Solidarności". Występem kabaretowym pt. "Potęga śmiechu" budapeszteńska Polonia i zaproszeni goście m.in. z Érdu, Pécsu i Piliscsaba uczcili Święto Niepodległości Polski.

Po koncercie Artysta udzielił wywiadu radiowemu "Magazynowi Polskiemu", a wysłuchać go było można 23 listopada o godz. 13.30 w pr. IV publicznego radia węgierskiego.

Tradycyjne polskie obchody tego święta na Węgrzech odbyły się 11 listopada przy budańskiej tablicy Marszałka Józefa Piłsudskiego, a poprzedził je koncert zorganizowany przez Instytut Polski i Ambasadę RP w wykonaniu znakomitej polskiej wokalistki Anny Marii Jopek, który 9 listopada odbył się w BMC w Budapeszcie. 10 listopada w tutejszym Kościele Polskim sprawowana była msza w intencji Ojczyzny. Poza tym spotkania i koncerty (m.in. w wykonaniu Marcina Dominika Głucha) z okazji Święta Niepodległości Polski odbyły się w Szegedzie, Veszprém, Érdzie, Egerze i Dunaújváros.

(b. fot. Márton Lázár)

KÜNGÖS - PIERWSZY KOŚCIÓŁ NA WĘGRZECH POD WEZWANIEM ŚW. KINGI

9 listopada podczas uroczystej mszy świętej został poświęcony w Küngös (komitat Veszprém) kościół pod wezwaniem Św. Kingi. Powstanie tego pierwszego na Węgrzech kościoła, którego patronką jest Św. Kinga, jest owocem starań tutejszego proboszcza Zsolta Beke oraz wójta Gergő Szabó, którzy wraz z wiernymi z Küngös dołożyli wszelkich starań, by marzenie o posiadaniu własnego domu Bożego przez liczącą 600 mieszkańców wieś mogło się zrealizować. Budowa kościoła trwała 10 lat, a fundusze na jej realizację pochodziły w większości z ofiar pieniężnych wiernych.

Uroczystą mszę celebrował arcybiskup diecezji veszpremskiej Gyula Márfi. Obecny był również opat zakonu norbertańskiego w Csorna dr Ödön Lorant Horváth, który jako jeden z hojnych ofiarodawców poświęcił ołtarze boczne obrazujące św. Norberta i św. Benedykta.

Wśród distinguished gości, oprócz burmistrzów sąsiednich miejscowości i licznie zgromadzonego duchowieństwa znaleźli się Károly Konrat - parlamentarny Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, László Hegyi - Szef Gabinetu Departamentu ds. religijnych, cywilnych i mniejszościowych w Ministerstwie Zasobów Ludzkich, András Buskó - wiceprzewodniczący Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech oraz György Halmay - radny Miasta Veszprém, przedstawiciel partii Chrze-

ścijańsko-Demokratycznej.

Ołtarz główny kościoła został wykonany przez veszpremskiego malarza i restauratora - Istvána Felhösi, a tabernakulum jest dziełem rzeźbiarza z Berhidy Sándora Nesó.

Küngös jest czwartym miejscem na Węgrzech, gdzie znajdują się relikwie św. Kingi, które zostały tu przywiezione w marcu ze Starego Sącza za pośrednictwem wielkiego sympatyka Polaków, veszpremskiego muzyka i kompozytora dzieł religijnych Sylwestra Rostettera.

Św. Kinga - córka króla Beli IV, żona Bolesława Wstydliwego, większość swojego życia spędziła w Polsce. Po śmierci męża założyła klasztor klarysek, w którym prowadząc działalność dobroczynną żyła do 1292 roku. Beatyfikowana w 1690 roku i kanonizowana w 1999. Św. Kinga jest patronką Polski i Litwy, a także jedną z emblematycznych postaci polsko-węgierskiej przyjaźni.

Po uroczystej mszy, każdy z zebranych został obdarowany pamiątkowym zdjęciem z wizerunkiem kościoła i jego wnętrza. Mogliśmy również doświadczyć niezwykle gościnności mieszkańców Küngös, którzy w miejscowym Domu Kultury przygotowali nam prawdziwą gastronomiczną ucztę.

My - członkowie mieszkającej na terenie komitatu Veszprém Polonii z radością powitaliśmy fakt powstania kolejnego „pomnika” więzów polsko-węgierskich i liczymy, że będzie on ważnym miejscem polsko-węgierskiego kultu tej zasłużonej dla naszych kontaktów świętej.

Renata Winerowicz-Papp, fot. László Nagy, www.veol.hu

Piękna nasza Polska cała...

A ja bym tu dodała: piękna i sławna, bo przecież mnóstwo miejscowości w Polsce, prawdziwej ojczyźnie, zyskało ogromną sławę. I dlatego tak trudno wybrać miejsce na wycieczkę, gdyż wszędzie chciałoby się pojechać, wszystko obejrzeć. No, ale zawsze trzeba wybierać, więc wybraliśmy.

Z inicjatywy Stołecznego Samorządu Polskiego, Samorządu Narodowości Polskiej XIII i XVIII dzielnicy Budapesztu zorganizowana została w dniach od 7 do 10 listopada wycieczka - pielgrzymka do znanej od bardzo dawna miejscowości uzdrowiskowej - Muszyny, leżącej na pograniczu polsko-słowackim w dolinie rzeki Paprad. I chociaż nie był to może najodpowiedniejszy termin, gdyż wielu naszych rodaków nie powróciło jeszcze z Polski po Wszystkich Świętych, zebrała się przeszło 40-osobowa grupa, wśród której byli też nasi przyjaciele Węgrzy oraz przedstawiciele innych narodowości. I to głównie im chcieliśmy pokazać nasz piękny kraj, w którym również żyją ludzie, pochodzący z innych części świata, chcieliśmy pokazać im naszą gościnność. I to się chyba w pełni udało. W bogatym programie naszej wycieczki, składającym się między innymi z zabiegów leczniczych, były i wspaniałe wycieczki do Krynicy i Starego Sącza. A po drodze mieliśmy możliwość poznać i inne słynne miejscowości, o których niezwykle ciekawie opowiadał nam nasz polski przewodnik, co na węgierski pięknie tłumaczyła Hania.

9-tysięczny Stary Sącz, leżący w kotlinie Sądeckiej w widłach Dunajca i Popradu jest dla nas niezwykle ważnym miejscem ze względu na postać św. Kingi, córki króla Béli IV, małżonki polskiego księcia Bolesława Wstydlwego. Ta pochodząca z Węgier księżniczka w otrzymanym od męża w 1257 r. mieście utworzyła w 1280 r. dwa klasztory - klarysek, który istnieje do dzisiaj i męski - franciszkanów. Po śmierci została pochowana w klasztorze klarysek i kanonizowana 16 czerwca 1999 r. na starosądec-

kich błoniach przez Jan Pawła II, którego kanonizacja nastąpi w kwietniu przyszłego roku w Rzymie. Mieliśmy możliwość obejrzeć prawdziwą perłę architektury - kościół klasztoru p.w. Św. Trójcy z XIII w., a przebudowany w XVII w. przez Jana de Simoni, we wnętrzu którego znajdują się wspaniałe barokowe ołtarze (1796), niezwykle piękną barokową ambonę z 1671 r. w kształcie drzewa Jesszego, obrazującego genealogię NMP i Chrystusa oraz polichromie, przedstawiające życie fundatorki. Świątynia ta jest miejscem pochówku matki Kazimierza Wielkiego, Jadwigi i św. Kingi. Tu też znajdują się jej relikwie.

Oglądaliśmy okazałą drewnianą Bramę Szeklerską, zdobioną m.in. wizerunkami św. Kingi i św. Jadwigi, córki Ludwika Węgierskiego, (od 1370 r. król Polski) - dar Węgrów z terenu Rumunii (Szeklerów), przybyłych na uroczystości kanonizacyjne, Ołtarz Papieski i nowoczesny budynek Centrum Pielgrzymowania im. Jana Pawła II, w kaplicy którego znajduje się relikwiarz naszego wielkiego Papieża. W najstarszym domu z XVII w., zwanym Domem na Dołkach, przy Rynku w Muzeum Regionalnym im. Seweryna Udzieli są m.in. pamiątki po papieżu, słynnej śpiewaczce Adzie Sari, która w Starym Sączu spędziła dzieciństwo i synu tego miasta, znanym księdzu Józefie Tischnerze.

Odwiedziliśmy kapliczkę św. Kingi i piliśmy wodę ze źródła o właściwościach leczniczych. Zabiegi w Muszynie w sanatorium „Nestor”, jak również woda z tego źródła i wspaniałe powietrze górskie oraz niezwykle, braterski klimat całej wycieczki sprawił, że wszyscy poczuliśmy się o wiele lepiej i młodziej, o czym świadczył choćby ostatni, sobotni wieczór, spędzony w namiocie przed budynkiem sanatoryjnym przy pieczeniu barana, kiełbasek, śpiewach, tańcach i rozmaitych konkursach, trwających do bardzo późna w nocy.

A może i Krynica tak na nas podziałała, gdzie byliśmy aż dwukrotnie. To miasto leżące w bliskiej odległości od Muszyny, już od przeszło 200 lat funkcjonuje jako uzdrowisko. A Stare Łazienki Borowinowe, Pijalnia Główna czy Nowy Dom Zdrojowy odcisnęły nie tylko niezatarte piętno na architektonicznej mapie miasta i regionu, ale są przede wszystkim doskonałym świadectwem narodzin polskiego wodolecznictwa. Tutaj praktykował jeden z twórców polskiej balneologii, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego (założonego przez Kazimierza Wielkiego, a odnowionego dzięki darom królowej Jadwigi) - Józef Dietl, tutaj już w XIX wieku bywali najwięksi polscy malarze, pisarze, poeci itd. Tutaj od 1967 r. odbywa się słynny Festiwal wielkiego polskiego tenora o międzynarodowej sławie - niezapomnianego Jana Kiepury, którego żoną była Węgierka, Marta Eggerth. Mówiąc o Krynicy nie można pominąć pięknych cerkwi, w tym grekokatolickich i prawosławnych. Wszyscy byliśmy jedną wielką rodziną, przybyłą z Węgier do Polski, aby chociaż przez te parę dni poznać maleńką część kraju tak bardzo zaprzyjaźnionego i związanego dynastycznie w swojej historii z Węgrami.

Nic dziwnego, że zaraz po powrocie organizatorzy otrzymali mnóstwo podziękowań za wspaniałą wycieczko-pielgrzymkę i prośb o następną.

(akor)

Koncert Dunaújvárosban

2013. november 16-án a Dunaújvárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat Lengyelország függetlenné válásának 95. évfordulójára alkalmából emlékkoncertet rendezett.

Az emlékkoncertre - immáron sokadik alkalommal - Marcin Dominik Gluch, lengyel zongoraművész, karmester, zeneszerző került meghívásra. Gluch jól ismert a komolyzene világában, 2002-ben mutatták be a göteborgi Tir Na Nog színházban az Emlékek a kertből című balettjét. Mint zongoraművész járt Stockholmban, Rómában, Párizsban, Palma de Mallorcán.

2004-től a monacói Monte Carlo Balett zongoraművésze, 2010-ben a nemzetközi Mazurki Chopin Fesztivál művészeti igazgatója volt. Ezen a feledhetetlen estén Chopin, Liszt, St. Moniuszko, Fotek, Brudowicz, Magin darabok kerültek bemutatásra. A korábbi hagyományoknak megfelelően lehetőségét biztosítottunk a Dunaújvárosi Sándor Frigyes zeneiskola tehetséges tanulóinak a bemutatkozására. A fellépő tehetséges fiatalok Tóth Szilvia, Gulyás András, Burkovics Márton voltak. Úgy vélem, hogy mindazok, akik ellátogattak a Dunaújvárosi Evangélikus Templomba, feledhetetlen élményben részesültek.

Modrzejewska Ewa

Látogatás Sárvarra

DMJV Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat 2013. november 10-ére kirándulást szervezett Sárvarra. Dél előtt Zarowny Ferenc, a helyi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke mutatta be a II. világháború alatt Magyarországra menekült lengyelekkel kapcsolatos emlékek múzeumát. A világháború idején Sárvaron volt a második legnagyobb, lengyeleket befogadó tábor. Ezen tábor lakója volt többek között Zarowny Ferenc édesapja is, aki szenvedélyes fotós volt. Ennek köszönhető a hihetetlen gazdag korabeli fotóanyag, amely a tábor életét, lakóinak hétköznapijait mutatja be. A képeken kívül használati tárgyak, újságok, korhű lengyel katonai kitüntetések, érmék és pénzek, érdekes naplók, levelek, zászlók gazdagítják a kiállítást. Zarowny Ferenc magával ragadó lelkesedése, a múlt öröksége iránt érzett tisztelete, a témával kapcsolatos elkötelezettsége hatással volt mindannyiunkra. Fájó, hogy ez a kivételesen gazdag múzeum anyagi problémákkal küzd, és a megérdemelt talán kevesebb figyelmet kap. A DMJV Lengyel NÖ komolyan fontolóra veszi, milyen formában tud segíteni a múzeumnak.

Délután lelkes csapatunk a sárvári élményfürdőbe látogatott, tovább gazdagítva aznap élményeinket. Köszönjük neked, Sárvár!

Modrzejewska Ewa

Piotr Bożik kiállítása Miskolcon

Piotr Bożik lengyel designer-szobrászművész kiállítása 2013. november 7-én nyílt meg a Miskolci Galériában. A művész pályafutását Dr. Ernyey Gyula designer-történész, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem tanára ismertette, szakmai tevékenységét Dr. Kavcsánszki Gyula DLA képzőművész, a Miskolci Egyetem docense mutatta be.

A kiállítót szülei irányították művészeti pályára, édesapja szabadidejében fadaragványokat készített, édesanyja szépen zongorázott. A középiskola befejezése után tanulmányait a Krakói Képzőművészeti Akadémián folytatta. Szobrászként végzett, de figyelme egyre inkább a kinetizmus felé fordult. Annak a művészeti áramlatnak az irányába, melynek alapdilemmája és legfontosabb jellemzője a mozgásillúzió valóra váltása a képzőművészet és a mechanikus világ eszközeivel.

A fémből és fából készült alkotások geometrikus alakzatokat idéznek. „Ezek nem csupán »lekettyegő« szerkezetek, hanem kibernetikusan válaszolnak az embernek, intelligens párbeszédre ösztönöznek, interaktívak. Így a tudomány és a művészet kinetikus-kibernetikus egységében stílusok feletti művészetről beszélhetünk. Ezért is érezzük azt, hogy a precíz műszaki megvalósításon túl a tárgyak szólnak hozzánk a borzongás, a bővület hangjain. Ezért meg kell érinteni a felületüket, a bőrüket. Mozgásba kell hozni őket, hogy életre keljenek, szóljanak hozzánk, hogy a mozgás és az idő örök körforgásába taszítsanak bennünket.” – idézet Dr. Kavcsánszki Gyula megnyitó beszédéből.

És a fenti sorok igazságát, valóságtartalmát, bizonyítja, hogy a megnyitó közönsége felszabadult gyermekeként, gondtalanul játszadozott a kiállított alkotásokkal.

Fekete Dénes

Sárvár: „Szétlőtt városok. Poznań – Budapest 1956”

Roman Kowalski, a LK magyarországi nagykövete november 26-án a sárvári Nemzetiségek Házában városi vezetők, iskolás fiatalok és városi lakosok jelenlétében megnyitotta a „Szétlőtt városok. Poznań – Budapest 1956” című kiállítást, amelyet a Nemzeti Emlékezet Intézet poznańi részlege a budapesti 1956-os Intézettel illetve a varsói Magyar Kulturális Intézettel közösen készített. A kiállítás az 1956-os események példáján szemléltetve felidéz a lengyelek és magyarok közös sorsát a kommunizmus idején. A kiállításon bemutatott fényképek a terjedelmes történelmi kommentárokkal együtt nemcsak felidéz a poznańi júniust és az 1956-os magyar forradalmat, hanem egyúttal annak bemutatására is törekednek, hogy milyen módon van jelen mindkét város emlékeztében – emlékművek, emléktáblák és az áldozatok sírjainak formájában – a több mint 57 évvel ezelőtti történet események lenyomata. A kiállítást először a VI. Lengyel-Magyar Barátság Napján (2011. március 23-án) mutatták be Poznańban. Magyarországon immár több mint két éve örvendő csillapodni nem akaró népszerűségnek, és szinte már az egész országot bejárta. A kiállítási anyagot – köszönhetően a helyi Sárvári Lengyel Önkormányzatnak – a következő héten lehet majd megtekinteni. A kiállítás megnyitóján, a koszorúzási ünnepségen (azon épület falánál, ahol a második világháború idején menekülttábor működött) vagy a Szent László templom homlokzatán elhelyezett emléktábla avatásán Roman Kowalski nagykövet úr mellett egyaránt jelen volt a város polgármestere, dr. Dénes Tibor, az Országos Lengyel Önkormányzat elnökhelyettese, dr. Csúcs Lászlóné Halina, és a sárvári LNÖ vezetője, Zarowny Ferenc.

(b. fot. [www.lathatatlansarvar.hu](http://lathatatlansarvar.hu))

A Szent Kinga Kórus zarándokútja (2013. szeptember 20-25.)

Feledhetetlen élményekkel gazdagodtunk legutóbbi zarándoklatunk során, melynek egyik célja az volt, hogy a dél-lengyelországi Jarosławban, a III. Benedek-napi Vásár keretében megrendezett Magyar Napon, több helyszínen is énekeljünk.

Minden áldott nap próbával telt. Kora reggel vagy késő este, akár 10 után is sokat gyakoroltunk karnagyunk, Rostetter Szilveszter vezényletével, hogy másik célunkat is teljesíthessük: sikerrel léphessünk fel egy rangos kórustalálkozón Lubaczówban.

Péntek reggel indultunk Budapestről, és Dukla városkában álltunk meg először. Felemelő érzés volt II. János Pál pápa kedvenc – Bárka című – dalát énekelnünk a Zaspit-dombon található templomban, ahol a Nagy Pápa maga is megfordult.

Este a jarosławi Bencés Apátságban láttak minket vendégül. Házigazdánk, Marek Pieńkowski bencés atya (a Keresztény Formáció és Kultúra Központ igazgatója) páratlan szívéllyel fogadott bennünket, még a találásban is segédkezett.

A szombat délelőtt – a hajdani erődváros – Przemyśl meglepetésszerűen telt, melyet azelőtt Magyarország kapujának neveztek. Erődje a 3. legnagyobb volt a 200 európai erőd közül. Meglátogattuk az új Nemzeti Múzeumot is. Az I. világháborúban heves harcok folytak a Przemyśl-erőd környékén, melynek védelmében 30 ezer magyar katona is elesett. A múzeum egyik kétnyelvű kiállítása előttük tiszteleg. Szintén az ő emlékükre állították 1932-ben a Margit híd budai hídfőjénél a PRZEMYŚL feliratú emlékművet, amely egy orosz-lánt ábrázol, a hős védőket jelképezve.

Délután Krasieczyn csodaszép reneszánsz várában jártunk, majd a Radymno nevű kisvárosban ismét rendkívül barátságos hangu-

latú találkozóban volt részünk, a Cantilena Kórossal, melynek tagjai korábban már jártak nálunk Budapesten.

Vasárnap délelőtt a Lengyel-Magyar Barátság szobránál, ill. kopjafájánál, valamint a II. Rákóczi Ferenc-emléktábla előtt énekelünk, majd a Szent Miklós-templomban a szentmisén.

Zarándokutunk következő célja egy igen fontos vendégszereplés volt: délután Lubaczówban a Mária énekek – II. Kórustalálkozón. Nagy sikert arattunk, állva tapsolt a közönség.

Másnap Ukrajnába utaztunk. A lengyel-ukrán határon való átkelésben Leszek Kryża atya segített, aki a jarosławi apátságban csatlakozott hozzánk. Útközben ellátogattunk egy lengyel templomba és egy lengyel apácák vezette óvodába is. Szállást a Lwówi Papnevelde vendégszobáiban kaptunk. Másnap délelőtt Leszek Kryża szentmisét celebrált a Legszentebb Szűz Mária Mennybemenetele Bazilikában, ahol találkoztunk Mieczysław Mokrzycki lengyel érsekkel. Ezután sorra jártuk a város nevezetességeit, majd a Łyczakowski temetőben Edward Łojek misszionárius atyával megnéztük a Lwówi Sasfiókák parcelláját. Hálásak voltunk, mert megmutatta Maria Konopnicka, ill. Władysław Bełza sírját is. Szerda reggel élményekkel gazdagodva indultunk haza.

Az értékesen töltött napokért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani támogatóinknak (Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége, EMMI, Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete, OLO, XVII. kerületi LNÖ), a remek szervezésért Priszler Asiának, Molnárné Cieślewicz Elżbietának, továbbá Rostetter Szilveszternek lelkes munkájáért, valamint Żenia nővérnek a közös imák és éneklések szeretetteljes vezetéséért.

Dávid Mária, fot. B. Pál

ODESZŁA MANCI NÉNI

Z żalem informujemy, że w dniu 22 listopada 2013 roku w Nagykata pożegnaliśmy niezapomnianą Gallai Istvánné, Mancí neni, która od blisko 75 lat w Nagykata (niewielkie miasteczko położone w pobliżu Budapesztu) niestrudzenie "ambasadorowała" sprawom najprawdziwszej polsko-węgierskiej przyjaźni. Mancí neni znana była przede wszystkim z opieki nad pamiątkami po polskich uchodźcach wojennych, którzy w czasie II wojny światowej znaleźli schronienie w Nagykata i okolicy, a od listopada 1939 roku nieprzerwanie strzegła mogiły młodego polskiego żołnierza st. szeregowego Józefa Poprawskiego, który w czasie internowania na Węgry

zmarł śmiercią tragiczną i pochowany został w Nagykata. Na (archiwalnym) zdjęciu obok przy jego grobie widoczna jest Mancí neni i śp. Zenon Tarnowski b. konsul RP w Budapeszcie.

W ostatniej ziemskiej drodze Mancí neni towarzyszyła rodzina, przyjaciele, znajomi, przedstawiciele miejscowych władz i stowarzyszeń. Obecny był ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski i przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego, dr Halina Csúcs Lászlóné.

Gallai Istvánné Mancí neni na długo pozostanie w naszej pamięci!

(b.)

Budapeszt: Obradował OSP

23 listopada w Budapeszcie na ostatnim w tym roku plenarnym posiedzeniu, w obecności 14 radnych zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech. Radni wysłuchali i zaakceptowali sprawozdanie z wykonania budżetu samorządu za pierwsze trzy kwartały roku bieżącego, a także wprowadzili poprawki do budżetu na IV kwartał. Kierownik Biura Samorządu złożyła sprawozdanie z pracy Biura, a rewident podsumował pracę Biura OSP w latach 2012-2013. Przedyskutowano sprawy związane z remontem piwnicy w budynku OSP. Ponadto przyjęto ramowy plan pracy samorządu na rok 2014. Ogłoszony został konkurs na Kierownika Biura OSP, a nowym dyrektorem Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii mianowano Józsefa Virágha. Ponadto radni samorządu przyjęli stanowisko dotyczące warunków udziału naszej narodowości w projekcie o nazwie Csillagfalu. Postanowili, że obchody święta węgierskiej Polonii - Dnia św. Władysława w 2014 roku odbędą się w Miskolcu, a także zapoznali się z informacją dotyczącą przygotowań do przyszłorocznych wyborów narodowościowych do samorządów oraz wyboru przedstawicieli narodowości do Zgromadzenia Narodowego Węgier. Kolejne plenarne posiedzenie OSP zaplanowano na luty 2014 roku.

(b. fot. ZN)

Budapesten ülésezett az OLÖ

November 23-án az idei év utolsó testületi ülésére gyűlt össze Budapesten az OLÖ 14 képviselője. Meghallgatták és elfogadták a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolót az idei év első háromnegyedének tekintetében, valamint módosították a IV. negyedév költségvetését. Az Önkormányzati Iroda vezetője beszámolót tartott az Iroda által végzett munkáról, ennek revizora pedig összegezte az Iroda 2012-2013-as tevékenységét. Megvitaták az OLÖ pincéjének felújításával kapcsolatos ügyet. Elfogadták az önkormányzat 2014-es munkatervét. Pályázatot írtak ki az OLÖ Iroda vezetői tisztségének betöltésére, a Magyarországi Lengyel Múzeuma és Levéltára új igazgatójának tisztségével pedig Virág Józsefet bízták meg. A képviselők meghatározták a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a lengyel nemzetiség csatlakozna a Csillagfalu projekthez. Eldöntötték, hogy a magyarországi polónia 2014-es Szent László-napi ünnepségének helyszíne Miskolc lesz, illetve megismertek a jövő évi nemzeti önkormányzati illetve országgyűlési választások előkészületeinek állásával. Az OLÖ következő testületi ülésének időpontját 2014 februárjára tűzték.

(b. fot. ZN)

Otwarte zebranie sprawozdawcze OSP

23 listopada 2013 r. w siedzibie Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego w Budapeszcie odbyło się otwarte zebranie sprawozdawcze z pracy tego samorządu w 2013 roku. Uczestniczyło w nim 3 gości, 10 radnych OSP, 4 pracowników Biura Urzędu OSP, przedstawiciele prasy polonijnej (2 osoby). Zebranie prowadził wiceprzewodniczący OSP Zsolt Bátori, a przewodnicząca OSP dr Halina Csúcs Lászlóné złożyła sprawozdanie z pracy OSP we właśnie kończącym się roku kalendarzowym. Podczas spotkania m.in. mówiono o tegorocznych obchodach święta węgierskiej Polonii - Dniu św. Władysława, uroczystości związanej ze sprowadzeniem relikwii św. Kingi do Küngös, udziale Polaków w Festiwalu Gulaszu w Szolnoku, wsparciu OSP na rzecz parafialnego - polonijnego Chóru św. Kingi, pracy Urzędu OSP, statusu radnych OSP rekomendowanych przez PSK im. J. Bema, pracy oddziałów Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego oraz o prasie polonijnej.

(b.)

OLÖ beszámoló

Az Országos Lengyel Önkormányzat 2013. évi munkájáról szóló beszámolót 3 vendég, 10 képviselő, 4 irodai dolgozó és 2 polóniai újságíró jelenlétében 2013. november 23-án tartották meg az OLÖ székházában. Az ülést Bátori Zsolt OLÖ elnökhelyettes vezette le, az OLÖ idei munkájáról szóló beszámolót pedig dr. Csúcs Lászlóné Halina OLÖ elnökhelyettes ismertette. Többek között szó esett a magyarországi polónia idei Szent-László napi ünnepségéről, a Szent Kinga-ereklyék ünnepélyes Küngösre hozataláról, a lengyelek részvételéről a szolnoki Gulyásfesztiválon, az egyházi-polóniai Szent Kinga Kórusnak az OLÖ által történt támogatásáról, az OLÖ Iroda munkájáról, a Bem J. LKE által minősített OLÖ képviselők helyzetéről, a Lengyel Köznevelési Központ részlegeinek a munkájáról, illetve a polónia sajtójáról.

(b.)

Dzień Pamięci - nabożeństwo ekumeniczne

W niedzielę w godzinach popołudniowych 24 listopada w Kościele Polskim w Budapeszcie odbyło się Nabożeństwo Ekumeniczne z okazji węgierskiego Dnia Pamięci za osoby wypędzone z kraju, wywiezione i zesłane na roboty przymusowe na tereny b. Związku Sowieckiego. Wspólnie z ks. Attilą Balo-ghiem, ks. Elődem Bánóczkym, przedstawicielami Kościoła Ewangelickiego Péterem Benkőczy i dr. Gáborem Oroszem, przedstawicielem Kościoła Kalwińskiego Sándorem András Szilágyim i proboszczem Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karolem Kozłowskim SChr. modlono się w intencji ofiar tamtych wydarzeń. Odbył się też okolicznościowy program artystyczny. List dr Károlya Kapranczaya odczytała Mária Dávid, a wspomnieniami o dziadku podzielił się jej syn Péter, a następnie goście spotkania - z dwoma wiceburmistrzami X dzielnicy - Istvánem Véberem i Gáborem Rádványim przenieśli się do Domu Polskiego, gdzie kontynuowano spotkanie. Swoje wspomnienia dot. wypędzeń z kraju i wywózek na roboty przymusowe, opowiadali przedstawiciele wszystkich obecnych narodowości, a w imieniu Polaków głos zabrał pan Ernest Niżałowski. W uroczystości uczestniczyli współinicjatorzy przedsięwzięcia: Ormianie, Romowie, Rusini, Polacy i Węgrzy, a jej gospodarzem był przewodniczący SNP X dzielnicy Zoltán Danko. Nad realizacją całości czuwała Henrietta Jógáné Szabados referent ds. narodowościowych i organizacji społecznych Samorządu X dzielnicy Budapesztu. Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha reprezentowała jego wiceprezes Elżbieta Molnárné Cieślewicz, a Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech przewodnicząca dr Halina Csúcs Lászlóné i wiceprzewodniczący András Buskó.

(b. fot. B. Pál)

Wystawa prac ks. Pétera Prokopa w Krakowie „Święci węgierscy i polscy”

Zorganizowaniem tej wystawy Samorząd Polski w XVI dz. Budapesztu pragnął upamiętnić 10 lat współpracy z Muzeum Archidiecezjalnym Kardynała Karola Wojtyły w Krakowie. Świadczy to, że współpraca religijna obu narodów jest nie tylko historią, ale i współcześnie też się rozwija. Nad wystawą objął patronat honorowy Jego Eminencja Stanisław Kardynał Dziwisz Metropolita Krakowski. Poniżej przytoczę fragmenty artykułu Feliksa S. Dobrzańskiego, uczestnika otwarcia wystawy. „W Krakowie nie ma dnia, w którym nie odbywałoby się jakieś wydarzenie też i artystyczne. W tej mnogości – pojawia się zubożenie. Gdzie iść, na co zwrócić uwagę, co warto zobaczyć, co usłyszeć? Tym bardziej uważam za konieczne podanie informacji o wystawie na dzisiejsze czasy nietypowej. Bo nie powinna ona umknąć uwadze. W dawnych wiekach ksiądz, mnich nie tylko malujący, ale wielbiący Boga swą sztuką, to nie była rzadkość. Zarówno w kościele wschodnim, jak i zachodnim. Dziś co najwyżej organizuje się kursy pisania ikon, czyli koncentruje się uwagę na stronie technicznej, a nie duchowej dzieła, i jest to sacrum odarte z sacrum. Malarstwo czy rzeźba, jako hobby, jest czym innym i bywa, że jest i dziś udziałem jakiejś grupy księży, zakonników. To wcale nie musi automatycznie oznaczać modlitwy tym środkiem wyrazu. Ksiądz Péter Prokop (1919-2003), Węgier, święcenia 1942, w 1944 studia w budapeszteńskiej Akademii Sztuk Pięknych, po 1956 wyjazd do Rzymu, gdzie kontynuował studia artystyczne w Papieskim Instytucie Węgierskim. Wystarczy trochę wyobraźni co do miejsc i dat, by zobaczyć, co oznaczał w jego przypadku wybór, by ewangelizować nie tylko słowem, ale i sztuką. Otwarcia wystawy dokonał ks. bp Jan Szkoedo, a grono towarzyszących hierarchów naszej Diecezji – świadczy o wadze, jaką przykładają Jego Eminencja St. Kardynał Dziwisz do samej wystawy i do tej formy współpracy z Polonią Węgierską. Jako duszpasterz środowisk twórczych uroczystość uświetnił swą obecnością ks. Infułat Jerzy Bryła, którego obecność była podkreśleniem wagi wydarzenia. Wybrane do wystawienia obrazy czasem atakują widza formą, kolorem, a czasem każą stanąć w refleksji, jak np. Pieta ociekająca czerwienią. Ten Autor – najwyraźniej tworząc obraz korzystał co prawda z wiedzy, jaką posiadał jako kapłan, ale obraz już maluje modlitwą do konkretnych świętych i do samego Boga. Jak dla mnie, właśnie na tym polega niezwykłość tej twórczości. Na powrocie do modlitwy za pomocą sztuki. To nie są ilustracje do modlitwy. To modlitwa sztuką dzisiejszych czasów”.

Małgorzata Soboltyńska

Sárvár: "Rozstrzelane miasta. Poznań - Budapeszt 1956"

26 listopada w Domu Narodowości w Sárvár Ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski w obecności władz miasta, młodzieży szkolnej oraz mieszkańców miasta otworzył wystawę "Rozstrzelane miasta. Poznań - Budapeszt 1956", którą przygotował poznański oddział Instytutu Pamięci Narodowej wspólnie z Instytutem 1956 roku z Budapesztu oraz Węgierskim Instytutem Kultury z Warszawy. Wystawa przypomina wspólne losy Polaków i Węgrów w okresie komunizmu na przykładzie wydarzeń z 1956 r. Przedstawione na wystawie fotografie wraz z obszernym komentarzem historycznym nie tylko przypominają wydarzenia Poznańskiego Czerwca i Rewolucji Węgierskiej z 1956 r., ale starają się także pokazać, na ile pamięć o wydarzeniach sprzed 57 lat jest obecna w przestrzeni obu miast poprzez pomniki, pamiątkowe płyty, groby poległych. Wystawa została pokazana po raz pierwszy podczas VI Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej (23 marca 2011 roku) w Poznaniu. Na Węgrzech od ponad 2 lat cieszy się niesłabnącą popularnością i objechała już niemal cały kraj. Obecna ekspozycja, dzięki miejscowemu Samorządowi Polskiemu w Sárvár, prezentowana będzie przez najbliższe trzy tygodnie. Zarówno w wernisażu, jak i w uroczystości składania wieńców (na ścianie budynku, gdzie w czasie II wojny światowej znajdował się obóz dla uchodźców, jak i przy tablicy umieszczonej na fasadzie kościoła św. Władysława, obok Ambasadora Romana Kowalskiego, uczestniczył burmistrz miasta, dr Tibor Dénes oraz przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech dr Halina Csúcs Lászlóné i przewodniczący SNP w Sárvár Ferenc Zarowny.

(b.)

"Węgry Pála Telekiego i kontakty z Polską"

27 listopada z pomysłu SNP XVIII dzielnicy w galerii Samorządu dzielnicowego Pestszentlőrinc-Pesztisztimre, otwarta została wystawa dokumentalna pt. "Węgry Pála Telekiego i kontakty z Polską", a jej autorami są Krisztina Rotár i Attila Varsányi z Węgierskiego Archiwum Narodowego w Szegedzie. W wernisażu uczestniczył burmistrz XVIII dzielnicy i zarazem poseł do Zgromadzenia Narodowego Węgier, Attila Ughy, który wspólnie z dyrektorem wspomnianego Archiwum i konsulem Honorowym RP w woj. Csongrád, dr. Karolem Biernackim (autorem przekładu) wystawę uroczystie otworzył. Obecna była przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech dr Halina Csúcs Lászlóné, kierownik Referatu Konsularnego Ambasady RP w Budapeszcie, Andrzej Kalinowski, przedstawiciele władz dzielnicowych, a SNP XVIII dzielnicy reprezentowała Iwona Tóthné Szegedi, wiceprzewodnicząca.

Na jednej z planszy wystawienniczych widnieją bardzo ważne słowa, napisane o Pálu Telekim przez Sándora Márai: "W głębi duszy bał się świata. Nie jest przypadkiem, że przywdział mundur harcerski, dobrze czuł się wśród młodzieży. Między młodymi był jak w domu i chętniej w nim przebywał, niż w świecie dorosłych. Strzelił sobie w skroń i wtedy, nagle, w tej samej chwili znikły wszelkie ślady zakłopotania, poruszenia. Jak ktoś, kto zrozumiał i coś wypowiedział."

Ekspozycja powstała w tym roku z okazji obchodów Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej w Tarnowie, na Węgrzech prezentowana jest obecnie po raz pierwszy, składa się z 18 plansz z napisami w językach polskim i węgierskim, jest wykonana ciekawie i posiada niewątpliwie charakter edukacyjny - może stanowić doskonałe uzupełnienie historii polsko-węgierskich kontaktów, a w galerii przy ul. Üllői 400 można ją oglądać do Bożego Narodzenia br.

(b.)

SPRAWOZDANIE PRZEWODNICZĄCEJ OGÓLNOKRAJOWEGO SAMORZĄDU POLSKIEGO NA WĘGRZECH Z DZIAŁALNOŚCI W 2013 ROKU

Mimo tego, że rok bieżący minął pod znakiem dość poważnych trudności finansowych, Samorząd przetrwał je i wywiązał się z wyznaczonych zadań.

Po ogłoszeniu wyników powszechnego spisu ludności z 2011 roku wreszcie mogliśmy zorientować się, jakie i gdzie będą szanse utworzenia polskich samorządów na Węgrzech. Między innymi dzięki naszym wezwaniom i propagandzie możemy poszczycić się dobrym wynikiem: 7001 osób uznało się za przynależących do polskiej mniejszości narodowej.

Z inicjatywy Samorządu Narodowości Polskiej w Békéscsaba i przy jego współpracy urządziliśmy w Békéscsaba Forum Polskie. Chcielibyśmy wyrazić naszą wdzięczność i podziękowania organizatorom oraz panu Andrzejowi Straszewskiemu za dokonanie dogłębnej analizy wyników spisu powszechnego. Podczas Forum wygłosili referaty wybitne osobistości, które podzieliły się z uczestnikami Forum ważnymi informacjami, związanymi z przyszłorocznymi wyborami parlamentarnymi oraz samorządowymi. Na naszej stronie internetowej www.polonia.hu, a także na łamach „Polonii Węgierskiej” systematycznie aktualizujemy informacje na temat wyborów. Przyszłoroczne wybory stawiają nas przed wieloma zadaniami. Ze względu na zmiany, jakie zostały wprowadzone do ordynacji wyborczej, w interesie węgierskiej Polonii – jeszcze bardziej, niż do tej pory - leży zjednoczenie sił organizacji cywilnych działających od dawna i tych nowych, wspólne działanie i zgoda przy wystawianiu kandydatów. Naszym wspólnym interesem jest, by w samorządach znaleźli się tacy ludzie, którym naprawdę leży na sercu sprawy mniejszości polskiej na Węgrzech.

Ważnym wydarzeniem tego roku było ogłoszenie przez radnych Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech dorocznego Odpustu w Derenku uroczystością ogólnokrajową oraz fakt, że w tym roku udało nadać się tej imprezie charakter rzeczywistości polski. Podpisaliśmy umowę ze Związkiem Derenku, w której gwarantujemy dalszą opiekę nad pamiątkami z Derenku, a także podjęliśmy się dalszego wspierania Odpustu. Oddział muzeum w Andrásztanya przeniesiliśmy do Szögliget, gdzie powstał Dom Regionalny Szögli-

get-Derenk. Prowadzimy także rozmowy z przedstawicielami Parku Narodowego Aggtelek w celu skierowania ruchu turystycznego do Szögliget i do Derenku. Region ten i zachowanie jego kultury jest ważną sprawą Polonii węgierskiej.

W przyszłym roku zamierzamy w Miszkolcu zorganizować obchody Świąt Węgierskiej Polonii, tym samym wspomagając utworzenie samorządów polskich w tym regionie.

Po utworzeniu w muzeum w Balatonboglár Izby Pamięci, w której udostępnione zostały pamiątki po cywilnych uchodźcach polskich z 1939 roku, planujemy podobnie uczcić pamięć polskich żołnierzy, internowanych w obozach na Węgrzech. Bogate materiały znajdujące się w Sárvár czekają na możliwość godnego wystawienia. W tej sprawie uzyskaliśmy już wsparcie Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzimy rozmowy z Samorządem w Sárvár.

W bieżącym roku godnie obchodziliśmy 15-lecie istnienia Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii. W obchodach tych wzięły udział wybitne osobistości, została też zorganizowana wystawa, prezentująca 15-letni dorobek Muzeum. Wszystkim pracownikom Muzeum należą się podziękowania.

Kontynuowaliśmy działalność, wspomagając nawiązywanie kontaktów partnerskich między polskimi i węgierskimi miastami. Przyczyniliśmy się do podpisania 5 umów o współpracy partnerskiej i poszukujemy dalszych partnerów dla miast, które już zgłosiły nam takie chęci. Obok poszukiwania nowych kontaktów partnerskich za ważne zadanie uważamy wspieranie tych już istniejących, a także rozszerzanie kontaktów kulturalnych i gospodarczych.

Wytyczyliśmy sobie jako cel wciągnięcie do działalności polonijnej młodzieży. Mamy już taką zaangażowaną młodą grupę. Niestety, dzisiejsze czasy nie umożliwiają ciągłego udziału młodzieży w pracach samorządów, jednak niezależnie od tego przedstawiciele młodego pokolenia chętnie włączają się do organizacji aktualnych uroczystości. Wiemy, że możemy na nich liczyć także w przyszłości.

W obecnym roku Święto Węgierskiej Polonii zorganizowaliśmy w Budapeszcie, w Átány – w planowanej wiosce Csillagfalú - otworzyliśmy wystawę prezentującą polską mniejszość, w Békéscsaba urządziliśmy Forum Polskie, reprezentowaliśmy węgierską Polonię na uroczystości poświęcenia kościoła w Küngös, a także na obchodach

Dnia Św. Władysława w Szabolcs. Urządziliśmy Bal Polski, wzięliśmy udział w Oduście w Derenku i byliśmy na wycieczce w Polsce.

Nie zapomnieliśmy także o tych, których już nie ma pośród nas. Co prawda umowa podpisana między Polską i Węgrami, zgodnie z postanowieniami genewskimi, nie nakłada już na nas obowiązku utrzymywania Polskiej Parceli Żołnierskiej na cmentarzu Köztemető w Budapeszcie, jednak w dalszym ciągu zajmujemy się parcelą cywilną, a także zapewniliśmy pomoc finansową dla uporządkowania kolejnych 10 polskich grobów żołnierskich z okresu II wojny światowej.

W przyszłym roku będziemy obchodzić 75. rocznicę wybuchu II wojny światowej oraz 100. rocznicę wybuchu I wojny światowej. W związku z tym odbędzie się w kraju szereg uroczystości, w których organizacji i koordynacji weźmiemy udział. Już teraz z różnych punktów Węgier dostaliśmy informacje o planowanych uroczystościach.

BESZÁMOLÓ az Országos Lengyel Önkormányzat elnökének 2013. évi munkájáról

Az idei év változatlanul meglehetősen nehéz gazdasági körülmények között zajlott. Ennek ellenére az Önkormányzat talpon maradt, és a munkatervében foglalt feladatokat szépen teljesítette.

A 2011. évi népszámlálás eredményeinek kihirdetéséből tájékozódhattunk, hol várható lengyel önkormányzat a jövőben, és hol nem. Részben a mi felhívásunk, propagandamunkánk eredményeként könnyelhetjük el a tényt, hogy a népszámlálás 7001 főben határozta meg a lengyel nemzetiséghez tartozók számát. Békéscsaba Megyei Jogú Város Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata javaslatára és együttműködésével Békéscsabán Lengyel Fórumot szerveztünk. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani a szervezőknek és Andrzej Straszewski úrnak a népszámlálás eredményeiről szóló komoly elemző munkájáért. A rendezvényen neves előadók voltak jelen, akiktől tájékozódhattunk a jövő évi választások menetéről, tudnivalóiról. Folyamatosan tájékoztatást adtunk és adunk honlapunkon és a Polonia Węgierska hasábjain e témában. A választások a jövőben sok feladatot rónak ránk. A lengyelség érdekében – a megváltozott választási rendszer miatt – az eddigieknél fontosabb lenne a régi és új civil szervezetek összefogása a jelöltek állításánál. Közös érdekünk, hogy olyan emberek kerüljenek az önkormányzatokhoz, akik valóban a lengyel nemzetiség érdekeit kívánják szolgálni.

Az év fontos eseménye volt, hogy az Önkormányzat Közgyűlése országos rendezvénné nyilvánította a Derenki Búcsút, és igazi lengyel jelleget adtunk a Búcsúnak. Megállapodást kötöttünk a Derenk Szövetséggel, vállaltuk Derenk tárgyi emlékeinek további fenntartását és a Búcsú támogatását. A pályázati lehetőségek kihasználása a Derenk Szövetség feladata maradt. A múzeumi részleget átköltöztettük Andrástanyáról, és megnyitottuk a Szögliget-Derenk Tájháza. Tárgyalásokat folytatunk az Aggteleki Nemzeti Parkkal a turizmus fejlesztése érdekében. Fontosnak tartjuk ezt a térséget, kultúrájának megőrzését. A jövő évben a Magyarországi Lengyelség Napját Miskolcon kívánjuk megrendezni, ezzel is támogatva a térség helyi önkormányzatainak létrejöttét.

Az után, hogy Balatonbogláron a helyi Múzeumban helyet kapott a civil lengyel menekülttáborok múltja, az egyetlen, Sárváron található katonai táborokra vonatkozó gazdag kiállítási anyagról is méltóképpen kell gondoskodni. A Nagykövetség támogatását már megnyertük, és a Sárvári Önkormányzattal tárgyalásokat folytatunk ez ügyben.

Az idén méltó módon ünnepeltük Múzeumunk fennállásának 15. évfordulóját, lengyel és magyar neves személyiségek részvételével és kiállítással. Köszönet illeti meg ezért a Múzeum dolgozóit.

Dumát napwa nas tegoroczna bogata działalność naszych instytucji, chociaż w wielu przypadkach borykaliśmy się z brakiem środków, a także ręk do pracy. Mimo rozmaitych trudności staraliśmy się odpowiednimi informacjami wspierać działalność samorządów polskich. Organizacjom cywilnym udzieliliśmy wsparcia finansowego w wysokości 2,6 milionów forintów, pomagaliśmy wszystkim tym, którzy wzięli udział w konkursach Ministerstwa Zasobów Ludzkich. Chętnie wysłuchamy ich opinii, czy udzielona im przez nas pomoc była odczuwalna, a także jakiej dalszej pomocy oczekują od nas.

Przyszły rok stawia nas przed wielkimi wyzwaniami. Do czasu wyborów będziemy wykonywali zadania, zgodnie z zaplanowanym programem, jednakże najważniejszym zadaniem będzie udzielanie dokładnych informacji na temat wyborów, aby jak najwięcej naszych rodaków, żyjących na Węgrzech zarejestrowało się i wzięło udział w wyborach do parlamentu oraz do samorządów.

dr Halina Csúcs Lászlóné

Folytattuk segítő munkánkat a lengyel-magyar testvérvárosok létrehozásában és fejlesztésében: 5 új testvérvárosi kapcsolat létrehozásában segítettünk és több jelentkezőről tudunk, akinek partnert keresünk. Fontosnak találjuk – a testvérvárosok létrehozása mellett – a meglévő fennmaradásának biztosítását, a kulturális és gazdasági kapcsolatokat növelésével.

Szem előtt tartjuk a fiatalok bevonását közös munkánkba. Van már egy jól képzett ifjúsági csoportunk. A fiatalok életvitele sajnos nem teszi lehetővé azt, hogy állandó szerepet vállaljanak az önkormányzatok életében, de egyes rendezvények megszervezésében már most is bizonyítottak. A jövőben is számíthatunk rájuk.

Az idén Budapesten rendeztük meg a Magyarországi Lengyelség Napját, bemutatkozó kiállítást nyitottunk Átányban a tervezett Csillagfaluban, Lengyel Fórumot tartottunk Békéscsabán, képviseltük magunkat Küngösön, a Szent Kinga-templom felavatásán és Szabolcsban a Szent László-napon. Lengyel Bált szerveztünk, részt vettünk a Derenki Búcsún és kirándultunk Lengyelországba.

Nem feledkeztünk meg azokról sem, akik már nincsenek közöttünk. A két ország közötti megállapodás aláírása a Genfi Egyezmény szellemében levette a vállunkról ugyan a Lengyel Katonai Parcella rendben tartásának terhet, de továbbra is dolgozunk a civil parcella rendezésén a budapesti Köztemetőben, valamint már biztosítottuk az anyagi támogatást a tudomásunkra jutott további 10 II. világháborús lengyel katonai sír rendezéséhez.

Jövő évben lesz a II. világháború kitörésének 75. évfordulója, és az I. világháború kitörésének 100. évfordulója. Ez alkalomból több rendezvény lesz országszerte, amelyek szervezésében, koordinálásában részt fogunk venni. Már most több helyről jelezték ezzel kapcsolatos rendezvényeiket.

Büszkeséggel tölt el intézményeink ezévi tevékenységei, bár sok helyen forrás- és munkaerőhiánnyal küszködtünk. Nehézségeink ellenére tájékoztatással igyekeztünk folyamatosan segítséget nyújtani az önkormányzatoknak. 2,6 millió Ft-os támogatást nyújtottunk a civil szervezeteknek, segítséget nyújtottunk azoknak, akik felhívásunkra jelentkeztek, az Emberi Erőforrás Minisztériuma Támogatáskezelő pályázatán való részvételhez. Szívesen várjuk visszajelzéseiket, érezték-e a segítségünket, ill. milyen további segítségre van szükségük.

A jövő év új kihívások elé állít bennünket. Az eddigi feladatokat tovább visszük az őszi választásokig a most elfogadott programunk szerint, de a legfontosabb feladatunk a jövőben a további megfelelő tájékoztatás a választásokról, hogy minél több lengyelt mozgósítsunk országsszerte a regisztrálásra és a választásokon való részvételre.

dr Csúcs Lászlóné Halina

Kilka słów o polskim przedszkolu w „Bemie”

Niedawno z Małgosią Pietrzyk zaczęłyśmy się zastanawiać, ile lat minęło od momentu założenia naszego bemowskiego przedszkola. Doliczyłyśmy się 12 lat. Powróciło wspomnienie początku, kiedy to obie zaczynałyśmy realizację naszych marzeń o tym, by dzieci rozpoczęły swoją przygodę z językiem polskim już w wieku przedszkolnym. Uważałyśmy, że najlepszym na to sposobem jest muzyka i zabawa. Ten cel przyświeca nam do dziś.

Fakt, że przedszkole działa od tak długiego czasu jest zasługą wielu osób, ich zaangażowania i umiejętności służenia wyższym celom. Wspomnę tylko niektórych z nich: Halinę Csúcs, Wandę Mészáros, Grażynę Varga, Jołę Hardy-Hardejewicz. W 2010 roku dołączyła do nas Małgosia Juhász, wspierając nas swoim ogromnym doświadczeniem w pracy z dziećmi, na co dzień bowiem pracuje w przedszkolu węgierskim.

Nasze zajęcia odbywają się raz w tygodniu w soboty w godzinach od 9:30 do 12:30 w Stowarzyszeniu Bema. W tym roku zapisanych jest około 30 dzieci w wieku od 2 do 6 lat. Schemat spotkań jest zwykle podobny. Czekając, aż zbierze się grupa, udostępniamy dzieciom małą salę, na której bawią się one zabawkami, układankami, oglądają książeczki, kolorują. Następnie zaczyna się konkretny blok tematyczny, w skład którego wchodzi zajęcia rytmiczno – muzyczne oraz zabawy tematyczno-ruchowe, prowadzone na dużej sali. W trakcie tego bloku dzieci mają przerwę na „małe co nie co” przygotowywane przez rodziców. Nasze spotkania kończą się zwykle zajęciami plastycznymi. Dzieci mają okazję do wypróbowania różnych technik, m. in. malowania, lepienia, klejenia, ozdabiania, pieczenia, krojenia.

Tematy zajęć dobieramy w oparciu o kalendarz polskich świąt i ważnych wydarzeń, uzupełniając go zmianami zachodzącymi w przyrodzie oraz najbliższym środowisku dziecka. W tym roku przedszkolnym obchodziliśmy dzień pieczonego ziemniaka na powitanie jesieni (impreza plenerowa połączona z pieczeniem kielbasek i ziemniaków), już wkrótce odwiedzi nas św. Mikołaj, a w Nowym Roku ponownie bawić się będziemy na balu przebrańców, witać wiosnę topiąc marzannę, świętować Dzień Babci, Dziadka, Matki i Dziecka. Nadchodzące święta stwórzą okazję do poznania polskich tradycji bożonarodzeniowych, podobnie jak na wiosnę święta Wielkanocne. W oparciu o tak różnorodną tematykę staramy się bogacić słownictwo dzieci, poszerzając jednocześnie wiedzę o otaczającym je świecie, przyrodzie, rodzinie.

Zadowolone maluchy są dla nas najlepszą motywacją do pracy, a ich radość i uśmiechy na twarzach najlepszą oceną naszych wysiłków. Kiedy przyglądamy się dzieciom, jak otwierają się nabierając do nas zaufania, jak włączają się do wspólnej zabawy, jak angażują się w rozmowy, jak śpiewają i recytują po polsku, wtedy wiemy, że nasza praca ma sens, że postawiony cel osiągamy z tygodnia na tydzień, z roku na rok. Dowodzą tego między innymi rodzice, przeprowadzający kolejne swoje pociechy, których starsze rodzeństwo „wyrósł” z przedszkola i kontynuuje swoją przygodę z językiem polskim w naszych szkołach. To wszystko jest możliwe dzięki zaangażowaniu rodziców i dziadków, którzy wytrwale przyprowadzają swoje pociechy. Jesteśmy im wdzięczne za świadome kształtowanie więzi ich maluchów z drugą ojczyzną oraz za podtrzymywanie mowy ojczystej.

Na zakończenie pozwolę sobie przytoczyć opinię Pani Kasi, mamy Maksia – najlepsze świadectwo naszej pracy: "Wyśmienite zajęcia przedszkolne. Co sobotę związane z inną tematyką i dobrze dobranym materiałem. Prowadzone przez miłe Panie obdarzone energią i cierpliwością."

Anna Lang

A Bem Egyesület lengyel óvodája

Nemrég tanakodni kezdtünk Małgosia Pietrzykkel, hány év telt el az óvoda alapítása óta. 12 évet számoltunk össze. Felidéztek a kezdeteket, amikor mindketten nekiláttunk az elképzeléseink megvalósításához, hogy lehetővé tegyük: a gyerekek már óvodás korban megkezdhessék kalandozásaikat a lengyel nyelv terén. Úgy gondoltuk, erre a zene és a játék a legjobb eszköz. E hozzáállás a mai napig jellemez minket.

Az elköteleződés és a felsőbbrendű célokra való alárendelés érdeme okán sokaknak köszönhető, hogy az óvoda már ilyen hosszú ideje működik. Csak néhány nevet említek közülük: Csúcs Halina, Mészáros Wanda, Varga Grażyna, Hardy-Hardejewicz Jola. A hétköznapiakon magyar óvodában dolgozó Juhász Małgosia 2010-ben csatlakozott hozzánk, és a gyermekekkel végzett munkája során összegyűlt hatalmas tapasztalatával azóta is támogat minket. Foglalkozásainkra hetente egyszer kerül sor, szombatontként 9:30-tól 12:30-ig a Bem Egyesületben. Ebben az évben kb. 30, 2-től 6 éves gyermeket írtak be. A foglalkozások felépítése általában hasonló. A csoport gyülekezési idejében a gyerekek a kisteremben lehetnek, ahol kirakó-sokkal játszhatnak, könyveket nézegethetnek, színezhetnek. Utána kezdődik a nagyteremben a tematikus blokk, amely zenés-ritmusos foglalkozásokra, illetve mozgásos játékokra épít. Közben szünetet is tartunk, melynek során a gyerekek megehetnek a szülők által készített harapnivalókat. Az alkalmak általában kézműves foglalkozásokkal érnek véget. Ennek során a gyerekek kipróbálhatják a festés, a ragasztás, a díszítés, a pecsételés és a darabolás különböző módszereit.

A foglalkozások témáit a lengyel évkör ünnepeire és fontos eseményeire tekintettel állítjuk össze, kiegészítve azokat a természetben és a gyermek szűkebb környezetében lejátszódó változásokkal. Az idei tanévben a sült krump-li napjával ünnepeltük az őszi köszöntését (kolbász- és krumplisütéssel egybekötött nyílt színi rendezvényen). Rövidesen ellátogat hozzánk a Mikulás, az újévben pedig ismét lesz jelmezbál. A tavaszi Marzanna (lengyel kiszébáb) úsztatással fogjuk üdvözölni. Ünnepséget fogunk tartani a nagyszülők napja, az anyák napja és a gyermeknap alkalmából. A közelgő ünnepek lehetőséget adnak a lengyel karácsonyi szokások – tavasszal hasonlóképpen a húsvéti ünnepi szokások – megismerésére. E széleskörű kitekintéssel törekszünk minél jobban gazdagítani a gyerekek szókincsét, szélesítve egyúttal a világra, a természet és a családra vonatkozó ismereteiket. Az elégedett kicsinyek jelentik számunkra a legnagyobb ösztönző erőt. Örömről és az arcukra kiülő mosolyuk mutatja erőfeszítéseink eredményét. Elnézzük a gyerekeket, és ha látjuk, miként nyílnak meg felénk bizalmat adva nekünk, miként csatlakoznak a közös játékhoz, miként kapcsolódnak be a közös beszélgetésbe, miként énekelnek és mondókáznak lengyelül, akkor átéljük, hogy a munkánknak van értelme: hétről hétre, évről évre sikerül elérnünk a kitűzött célt. Ezt azok a szülők is tanúsítják, akiknek a gyermekeik már kinőtték az óvodát, és a lengyel nyelv elsajátításának kalandjait már a nyelvtanítói iskola valamely tagozatában folytatják: e családok kisebb gyermekeit is az óvodába hozzák.

Mindehhez a szülők és nagyszülők áldozatos munkája is szükséges, akik kitartóan kísérik csemetéiket az óvodába. Hálásak vagyunk nekik a tudatosságért, amellyel segítik a kicsinyek kötődésének kialakulását másik hazájukhoz, illetve hozzájárulnak a nemzeti nyelv ápolásához.

Lang Anna

Podsumowanie 15-lecia Muzeum i dalsze perspektywy (cz. II)

Rok bieżący w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii charakteryzował się obchodami 15-lecia tej instytucji i w tym sensie było to spojrzenie wstecz: jak zostały owe lata wykorzystane, jakie były bardziej znaczące wydarzenia oraz osiągnięcia, a także jaką wizję można roztoczyć na lata (dziesięciolecia?) następne. Przy tym wszystko to w sytuacji zmiany na stanowisku dyrektora placówki, co następuje z rozpoczęciem następnego roku.

U styku lat 1997/1998 rozpoczynaliśmy od zera, jednak w przeciągu kilku miesięcy skompletowaliśmy zbiory związane z historią węgierskiej Polonii, które uzyskały akceptację węgierskiego Ministerstwa Kultury, wydającego zgodę na działalność muzealną. W dniu 15 września roku 1998 Muzeum otworzyło podwoje, stając się pierwszą instytucją Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej, a tym samym całej naszej Polonii.

Ważnym okresem były lata 2004-2006. Samorząd Ogólnokrajowy dokonał wtedy zakupu dzierżawionego od władz m. st. Budapeszt parterowego, nieefektywnego budynku, przy czym wystaraliśmy się o dotację na powiększenie go o piętro i architektoniczne upiększenie. Pieniądze zostały przekazane prawie po połowie przez organa państwowe węgierskie i polskie. Z chwilą dokończenia rozbudowy poszerzyliśmy zakres gromadzenia i prezentacji zbiorów. Tematyką zasadniczą stały się 1000-letnie powiązania Polski i Węgier, Muzeum nasze stanowi zatem pierwszą i jak dotąd jedyną na świecie instytucję poświęconą tej niespotykanej w stosunkach międzynarodowych – pełnej wzniosłej etyki – tematyce (a historia węgierskiej Polonii to jeden z jej segmentów). Warto przy tym dodać, iż dzięki dalszym staraniom – oraz przychylności władz węgierskich i polskich – zbiory ekspozycji stały w latach 2010-2011 jeszcze raz wzbogacone oraz unowocześnione.

W międzyczasie zaistniały przynajmniej cztery ważne wydarzenia. W 2003 roku utworzyliśmy pierwszą filię Muzeum, w małej polskiej wsi Andrastanya (Dolna Drenka), a w 2008 roku powstała druga filia w nieistniejącej już, ale symbolicznie zrekonstruowanej dawniej polskiej wsi Derenk. Wiosną roku bieżącego filię z Andrastanya przenieśliśmy w sąsiedztwo Derenku, do wsi Szögliget, gdzie materia obydwu filii dobrze się uzupełnia i nastąpiło zwiększenie zwiedzalności, ponieważ Derenk znajduje się na terenie Parku Narodowego Aggtelek. Trzecim szczególnym wydarzeniem było przyjęcie Muzeum w 2003 roku do historycznie niesłychanie zasłużonego dla narodu polskiego, ekskluzywnego grona Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie (liczącej ogółem zaledwie 18 instytucji Europy Zachodniej i kontynentu amerykańskiego). Dzięki tej przynależności już dwukrotnie staliśmy się gospodarzami dorocznych sesji tego zrzeszenia (w roku 2006 i bieżącym). Warto przy tym zaznaczyć, że członkostwo Stałej Konferencji podnosi rangę każdej polonijnej instytucji kulturalnej. Za czwarte, bardzo ważne wydarzenie w życiu naszej placówki można uznać rozpoczęcie w roku 2009 kompletowania specjalistycznej biblioteki: polsko-węgierskiej, będącej tematycznym uzupełnieniem zbiorów muzealnych.

W Muzeum organizowane są, szczególnie od 2006 roku, wystawy czasowe: artystyczne oraz dokumentalne z trójjęzycznymi barwnymi katalogami (w językach: polskim, węgierskim i angielskim, bądź niemieckim), dla utrwalania pokazywanych wartości. Jest to już seria rzędu trzydziestu pozycji. Osobne miejsce w tym szeregu zajmuje wydany w 2011 roku katalog pt. „Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii”, stanowiący wizytówkę naszej instytucji. Innego rodzaju nowością są rozpoczęte w 2012 roku zbiorowe wystawy plastyczne dwunarodowościowe, członków Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech oraz artystów – jak dotychczas – niemieckich i romskich, zaś w przygotowaniu znajduje się trzecia wspólna wystawa z żyjącymi na Węgrzech artystami plastykami narodowości chorwackiej. Przy okazji pragnę zaznaczyć, że Muzeum jest od 2006 roku nieoficjalną siedzibą Forum.

Konrad Sutarski

A Muzeum 15 éves fennállásának összegzése és perspektívái (I. rész)

A Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára idei évét az intézmény fennállásának 15. évfordulójára szervezett ünnepségsorozat határozta meg, ami egyúttal visszatekintésre és összegzésre is alkalmat adott: miként sikerült hasznosítani az eltelt éveket, milyen jelentősebb események történtek, melyek voltak az elért legfontosabb eredmények, továbbá ezek távlatában milyen tervek lehet felvázolni az elkövetkező évekre (évtizedekre?). Ráadásul mindezt abban a helyzetben, amikor a jövő év elején az igazgató személye is változni fog az intézmény élén.

1997 és 1998 fordulóján a semmiből indultunk el. Ennek ellenére néhány hónap alatt összeállítottunk egy – a magyarországi polónia történetével kapcsolatos – kiállítási anyagot, amely elnyerte a múzeumi tevékenységet engedélyező magyar Kulturális Minisztérium jóváhagyását. Az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat (egyúttal a polónia) első intézményeként 1998. szeptember 15-én megnyitotta kapuit a Múzeum.

Fontos változásokat hoztak a 2004-2006-os évek. Az Országos Önkormányzat ekkor a Fővárosi Önkormányzattól megvásárolt egy földszintes, jellegtelen épületet. Támogatást szereztünk ennek kibővítésére, építészeti-leg karakteresebbé tételére és egy emelet ráhúzására. A pénznek nagyjából fele-fele arányban származtak magyar és lengyel állami forrásokból. Az átalakítás befejezéséig a gyűjtemény témakörét és a bemutatott anyagot is kibővítettük. A középpontba Lengyelország és Magyarország 1000 éves kapcsolatrendszere került. Ennek okán Múzeumunk lett az első (és a világon egyelőre egyedüli) intézmény, amely ennek a – nemzetközi vonatkozásokban ritkán előkerülő, erkölcsileg emelkedett történesekkel teli – témakörrel foglalkozik (melynek a magyarországi lengyelség története csak kis részét képezi). Itt érdemes megemlíteni, hogy a későbbi erőfeszítéseknek – illetve a magyar és a lengyel kormány kedvező hozzáállásának – köszönhetően az állandó kiállítási anyagát sikerült még egy alkalommal továbbgazdagítani és korszerűsíteni 2010-2011 során.

Legalább további négy fontos fejlemény megvalósulásáról kell szót ejteni. 2003-ban megnyílt a Múzeum telephelye a kicsiny lengyel falucskában, Andrastanyán (Dolna Drenkán). 2008-ban egy másik telephely is létesült a már megsemmisült, de jelképesen helyreállított hajdani lengyel faluban, Derenken. Idén tavasszal az andrastanyai telephelyet áttelepítettük a Derenk szomszédságában található kis falucskába, Szögligetre, ahol megnövekedett a látogatottság, mert Derenk az Aggteleki Nemzeti Park területén fekszik, továbbá a két telephely kiállítási anyagai is jól kiegészítik egymást. Szintén külön említésre méltó, hogy a Múzeum felvételt nyert a Nyugati Lengyel Múzeumok és Levéltárak Állandó Konferenciájába (amely szervezet tagjai között csupán 18 intézmény van, Nyugat-Európából és az amerikai kontinensről). Ennek köszönhetően immár két alkalommal lehettünk a Konferencia éves ülésszakának házigazdái (2006-ban és idén). Végül intézményünk fejlődésének igen fontos fázisát képezte 2009-től kezdődően a lengyel-magyar szakkönyvtár felállítása, amely – témakörét tekintve – a múzeumi gyűjtemény kiegészítését jelentette.

A Múzeum – jellemzően 2006 óta – időszakos jellegű művészeti és dokumentációs kiállítások helyszínévé is működik. Ezeket színes háromnyelvű (lengyel, magyar és német vagy angol) múzeumi katalógusok készítésével egészíti ki annak érdekében, hogy megőrkítse az utókor számára a kiállított értékeket. Jelenleg már mintegy harminc kiadványt meghaladó sorozatról van szó. Külön helyet foglal el közöttük a 2011-ben megjelentetett „A Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára” című katalógus, amely magát az intézményt mutatja be. Más jellegű újdonságot jelentettek a 2012-ben útjukra indított kétnemzetiségű, csoportos szobrászati kiállítások, melyeken egyrészt a Magyarországi Lengyel Alkotóművészek Fóruma tagjai, másrészt – mindeddig – német illetve cigány nemzetiségű művészek vettek részt, illetve a Magyarországon élő horvát szobrászokkal való közös kiállítás előkészítése is zajlik már. Egyúttal szeretném megjegyezni, hogy a Múzeum 2006 óta a Fórum nemhivatalos székhelyének is számít.

Sutarski Konrad

PODSUMOWANIE ROKU 2013

Niezwykłe aktywny rok

Mamy za sobą niezwykle aktywny rok. W relacjach Polski i Węgier to rok najpierw polskiego, a następnie węgierskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej, co narzuciło niezwykle aktywny dialog polityczny, dziesiątki wizyt i konsultacji wszelkiego szczebla. Mieliśmy przyjemność gościć na Węgrzech pana premiera Donalda Tuska, ministra Spraw Zagranicznych Radosława Sikorskiego, w Polsce przebywał pan prezydent János Áder, premier Viktor Orban, szef Zgromadzenia Narodowego László Kövér i minister SZ János Martonyi. Wzajemne wizyty składali praktycznie wszyscy pozostali ministrowie, a agenda tych wizyt była naprawdę ciekawa i bardzo istotna. Mimo ciągle obecnego kryzysu, a nawet wbrew temu kryzysowi, coraz lepiej mają się nasze relacje gospodarcze, a wzajemna wymiana handlowa, jak wskazują pierwsze prognozy, przekroczy w 2013 zapewne 6 miliardów EUR.

Udało nam się zrealizować bardzo ciekawe projekty we współpracy z Polakami i Polonią na Węgrzech. Na mapie polskiej pamięci pojawiły się kolejne ważne i piękne punkty, w tym kolejny, po Ruzsa w ubiegłym roku, pomnik polskich lotników w Szentes. Pamiętamy też piękną uroczystość w Solymár, gdzie złożyliśmy prochy załogi samolotu Halifax, zestrzelonego w 1944 roku nad Bacsbokod.

Polska była obecna w węgierskich mediach. Co nasz szczególnie cieszy, mieliśmy okazję do bardzo wielu spotkań na węgierskich

uczelniach, gdzie dotarliśmy do młodych węgierskich przyjaciół, prezentowaliśmy dorobek Polski, nasze przewodnictwo w V4, nasze sukcesy gospodarcze, polską kulturę, sztukę. W tych ostatnich obszarach to był zresztą wyjątkowy rok, co jest zasługą naszego Instytutu. Wspaniałe koncerty, gwiazdy, filmy, wystawy. Naprawdę mieliśmy czym się pochwalić.

To już było, a przed nami nowy, wyjątkowy rok – 2014. Rok wyjątkowych rocznic: 25 rocznica wyborów i odzyskania wolności w 1989 roku, 10 lat naszego członkostwa w Unii Europejskiej, 15 lat w NATO, 70 rocznica Powstania Warszawskiego, 75 lat od wybuchu II wojny światowej i rocznica polskiego uchodźstwa polskiego na Węgrzech, 100-na rocznica wybuchu I wojny światowej. Te i także inne okazje będziemy świętować w duchu inicjatywy prezydenta Bronisława Komorowskiego, który przyszły rok ogłosił Świętem Wolności. Mamy wiele planów i liczymy tradycyjnie na zaangażowanie zamieszkałych na Węgrzech Polaków, dla których to będzie także rok samorządowych wyborów.

To wszystko przed nami, ale na razie starajmy się odpocząć w rodzinnym gronie w czasie Świąt. Życzymy wszystkim czytelnikom Polonii Węgierskiej wspaniałych, ciepłych, spokojnych Świąt Bożego Narodzenia i Wszelkiego Dobra, spełnienia marzeń, a przede wszystkim dużo zdrowia w nadchodzącym roku.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Węgrzech

Szokatlanul mozgalmas év

Szokatlanul mozgalmas évet tudhatunk magunk mögött. Lengyelország és Magyarország tekintetében mindez először a visegrádi csoport lengyel, majd ezt követően magyar elnökségének az ellátását jelentette, ami rendkívül élénk politikai párbeszédet indított el: látogatások és egyeztetések tucatjait eredményezte az összes lehetséges szinten. Magyarországon vendégül láthattuk Donald Tusk miniszterelnök urat és Radosław Sikorski külügyminiszter urat. Lengyelországi látogatást tett Áder János államfő úr, Orbán Viktor miniszterelnök úr, a Magyar Országgyűlés elnökei Kóvér László úr, és Martonyi János külügyminiszter úr is. Ezen túlmenően kölcsönös egyeztetéseken vett részt szinte az összes miniszter. A találkozók napirendjén valóban igen érdekes és jelentőségteljes kérdések szerepeltek. A folyamatosan fennálló válsággal párhuzamosan – sőt, annak ellenére – a gazdasági kapcsolataink egyre javulnak. A kölcsönös árucseré szintje – amint azt az előrejelzések jósolják – 2013-ban bizonyosan meghaladja majd a 6 milliárd eurót.

A magyarországi lengyelekkel és a polóniával együttműködésben igen érdekesítő projekteket sikerült megvalósítanunk. A lengyel nemzeti emlékezet térképén újabb fontos és szép helyszínek jelentek meg. A tavalyi ruzsai esetet követően idén Szentesen avattak emlékművet a lengyel pilóták tiszteletére. E sorba tartozik a solymári emelkedett hangulatú ünnepség is, mely során az 1944-ben Bácsbokod fölött lelőtt Halifax típusú repülőgép személyzetének hamvait helyezték örök nyugalomra.

Lengyelország jelenléte érzékelhető volt a magyar médiában. Külön örömet jelentett számunkra, hogy számos találkozáson vehettünk részt magyar felsőoktatási intézményekben, ahol

ifjú magyar barátokra találtunk. Bemutathattuk Lengyelország fejlődését, a V4 csoport lengyel elnökségének eredményeit, gazdasági sikereinket, a lengyel kultúrát és művészetet. Egyébként ez utóbbiak tekintetében is – a Lengyel Intézetnek köszönhetően – rendkívül sikeres évet tudhatunk magunk mögött. Kitűnő koncertek, filmek, kiállítások követték egymást, neves kiválóságokkal találkozhattunk. Valóban volt mire büszkének lennünk.

Eddig arról esett szó, ami már megtörtént. Előttünk áll viszont az új – szintén rendkívüli – 2014-es év, amely a különleges évfordulók éve: jövőre lesz az 1989-es szabad választások és a szabadság kivívásának 25. évfordulója, az európai uniós tagságunk 10. éve, a Varsói Felkelés kirobbanásának 70. évfordulója. 75 éve tört ki a II. világháború, és ekkor érkeztek Magyarországra a lengyel menekültek, illetve 100 éve kezdődött az első világháború. Ezek kapcsán és más alkalmakkal is összefüggésben Bronisław Komorowski elnök úr útmutatásának szellemében fogunk ünnepelni, aki a jövő évet a Szabadság évének hirdette meg. Sok tervünk van, és hagyományosan számítunk a Magyarországon lakó lengyelek elköteleződésére is, akik számára a jövő év egyúttal önkormányzati választásokat is hoz majd.

Mindezek azonban eljövendő ügyek. A jelenben egyelőre igyekezzünk családi körben megpihenni a karácsonyi ünnepek alatt. A PW minden olvasójának emelkedett hangulatú, békés, meghitt karácsonyt kívánunk és mindehhez a legjobbakat, a vágyak teljesülését, illetve mindenek előtt sok egészséget az új évben!

A Lengyel Köztársaság magyarországi nagykövetsége

Beszámoló a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a Lengyel Közkultúrális Központ tevékenységéről

Az év összegzése mindig alaposabb számvetésre készítet minket: mi történt az életünkben, és jó-e, hogy így történt? Mint minden civil szervezet, azért jöttünk létre, hogy másokért éljünk, és kölcsönösen egymásért létezzünk: szolgáljunk, segítsünk, örüljünk a sikereknek, és levonjuk a tanulságokat a kudarcokból. Keresztény szellemiségű egyesületként szeretnénk saját életünk és munkánk példája révén megmutatni, hogy az emberi természetbe belekódolt bizonyos értékek Isten által adott lényegként képesek gazdagítani mindennapos életünket.

A Szent Adalbert Egyesület immár 20 éve részese a magyarországi polónia életének. Természetesen egy szervezet csak olyanak mutatkozhat, amilyen minőséget képviselnek az őt alkotó emberek (és olyan is marad). Programjainkat igyekszünk korunk emberének a szükségleteihez igazítani. Ennek okán a fontos, hagyományos, évente ismétlődő programjainkon, a keresztény-nemzeti jellegű ünnepeinken túlmenően minden évben új ajánlatokkal keressük meg testvéreinket. 2013-ban a Szent Adalbert Egyesület és a Lengyel Közművelődési Központ (LKK) kb. 50 kisebb-nagyobb rendezvényt szervezett. Többségük a Lengyel Házban zajlott, jelentős részük a Lengyel Perszonális Plébániával együttműködve valósult meg. A különösen érdekes programok közé tartozott pl. Az Emberek és istenek című film vetítése, Piotr Stefaniak Boldog Ilonáról című könyvének bemutatása, az ökumenikus találkozók, a magyarországi Mária-kegyhelyekről szóló előadás, találkozó lengyel irodalmárokkal, a Poezia dzisiaj című folyóirat szerkesztőivel, Waldemar Kotula alezredes előadása „Maczek tábornok és a katonái” címmel. A történelmi-kulturális tárgyú előadások többsége fotó- vagy művészeti kiállítással egészült ki. Csak néhányat sorolok fel közülük: a

lengyel régiók bemutatkozásának keretében Zofia Fortecká üvegfestményei, a Lengyel Intézet gyűjteményéből a Föld alá rejtett titkok című kiállítás, a Łyczakowski temető bemutatása, a Henryk Sienkiewicz-trilógiát díszítő illusztrációk, a lengyel Madonnák, fotókiállítás a Wawelről... Az Egyesület idén ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. Számos kiállítást – melyek többsége Małgorzata Soboltyńskinek köszönhetően jött létre – a „100 kiállítás a Lengyel Házban” című program keretében idéztünk fel. Az Egyesület fennállásának 20. évfordulóját a XIX. Lengyel Keresztény Kultúra Napjai keretében ünnepeltük meg – erről e hasábkon már egy korábbi számban szót ejtettünk. Természetesen újból emlékeztetni kell rá, hogy májusban éves számadó közgyűlésre és választásra került sor, amelyen Elżbieta Molnárné-Cieśliewicz asszony 13 év után lemondott az elnöki tisztségéről. Mindannyian elismerjük, hogy e kihívásokkal teli éveket követően, melyek során kiépült a Lengyel Ház, anyagiilag jó helyzetben lévő szervezetet adott át. Ez annak is köszönhető, hogy az Egyesület által szervezett programok támogatásra találtak a lengyel és magyar kormányok részéről. Az általuk nyújtott segítség nélkül nem lehetett volna ennyi rendezvényt szervezni. Köszönetet mondunk Erzsébet asszonynak, valamint a szponzoroknak: a LK Nagykövetségének, a Lengyel Község Egyesületnek (Stowarzyszenie Wspólnota Polska), a Keleten Élő Lengyeleket Segítő Alapítványnak (Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie), a magyar kormánynak, az érintett lengyel és magyar önkormányzatoknak, magánszemélyeknek és szimpatizánsoknak. Programjainkat a lengyel plébánia internetes oldalán is nyomon lehetett követni a fényképes beszámolóknak köszönhetően, amelyeket Pál Barbara szokott oda feltölteni. A rendezvények nagy számára tekintettel külön egyesületi weboldalt terveztünk létrehozni. A Facebook-profilunkat már fel is töltöttük.

Monika Molnárné-Sagun

Działalności Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech pw. Św. Wojciecha i Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego w roku 2013

Podsumowanie roku zawsze zmusza nas do głębszej refleksji nad tym, co było i czy tak miało być. Jak każda organizacja cywilna jesteśmy po to, aby być dla innych i dla siebie nawzajem: służyć, pomagać, umieć cieszyć się z sukcesów i wyciągać wnioski z porażek. A jako stowarzyszenie o charakterze chrześcijańskim pragniemy poprzez swoją pracę i życie pokazać, że pewne wartości wpisane w naturę człowieka, jako istoty Bożej, wzbogacają nasze życie codzienne.

Stowarzyszenie św. Wojciecha od 20 lat jest częścią życia węgierskiej Polonii. Oczywiście jest i będzie taką organizacją, jak ludzie, którzy ją tworzą. Nasze programy staramy się dostosować do potrzeb współczesnego człowieka. Dlatego oprócz ważnych corocznych, tradycyjnych programów, wspólnych świąt o charakterze religijno-narodowym, co roku szukamy nowych propozycji dla naszych rodaków. W 2013 roku jako Stowarzyszenie św. Wojciecha i Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy / POKO/ zorganizowaliśmy około 50 mniejszych lub większych programów. Większość z nich odbyła się w Domu Polskim, także we współpracy z Polską Parafią Personalną. Odbyły się ciekawe prelekcje np. pokaz filmu „Ludzie Boga”, prezentacja książki Piotra Stefaniaka „O błogosławionej Ilonie”, spotkania ekumeniczne, wykład o sanktuariach Maryjnych na Węgrzech, spotkanie z polskimi autorami literatury pięknej, redakciami czasopisma „Poezia dzisiaj”, czy wykład historyczny ppłk.

Waldemara Kotuli na temat „Generał Maczek i jego żołnierze”. Większość prelekcji historyczno-kulturalnych wzbogacana jest wystawami fotograficznymi bądź graficzno-malarskimi: w ramach promocji polskich regionów wystawa prac malowanych na szkle Zofii Forteckiej, ze zbiorów Polskiego Instytutu „Tajemnice skrywane pod ziemią”, Cmentarz Łyczakowski, Trylogia Henryka Sienkiewicza, polskie Madonny, wystawa fotograficzna o Wawelu... Stowarzyszenie świętowało w tym roku 20-lecie powstania, a szereg wystaw, których zorganizowanie w większości zawdzięczamy Małgorzacie Soboltyńskiej, pokazaliśmy w ramach programu „100 wystaw w Domu Polskim”. Oczywiście należy wspomnieć jeszcze raz, że w maju odbyło się sprawozdawczo-wyborcze zebranie, na którym po 13 latach Elżbieta Molnárné-Cieśliewicz zrezygnowała z prowadzenia organizacji. W tych niełatwych latach, kiedy rozbudowywał się Dom Polski, wszyscy przyznajemy, że przekazała organizację w dobrej kondycji finansowej, to też znaczy, iż programy organizowane przez Stowarzyszenie znalazły poparcie polsko-węgierskich władz, bez których pomocy nie udałooby się zorganizować tak dużej ilości imprez. Dziękując Pani Elżbiecie dziękujemy wszystkim sponsorom, Ambasadzie RP, Stowarzyszeniu Wspólnota Polska, Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie, władzom węgierskim, samorządom polskim i węgierskim, osobom prywatnym i sympatykom. Nasze programy można śledzić na stronie internetowej parafii polskiej dzięki zdjęciom umieszczanym przez Barbarę Pál. Ze względu na dużą ilość programów planujemy utworzyć osobną stronę internetową Stowarzyszenia. Na razie uaktywniliśmy się w sieci na Facebook.

Monika Molnárné-Sagun

CO BYŁO? CO BĘDZIE?

CO BYŁO?

- W dniu 1 listopada na polskiej kwaterze peszterńskiego cmentarza Rákoskeresztúr sprawowana była polska msza święta.
- W dniu 1 listopada Polonia egerska złożyła wieniec i kwiaty oraz zapaliła znicze na grobach polskich uchodźców, zmarłych w Egerze podczas II wojny światowej.
- W dniu 3 listopada Oddział POKO przy ul. Óhegy 11 w Budapeszcie zorganizował otwarcie wystawy Wydawnictwa Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy z Krakowa oryginałów ilustracji autorstwa ks. W. Piszczka CM do bibliofilskiego wydania dzieł Henryka Sienkiewicza pt. „Henryk Sienkiewicz nauczyciel historii Polski”.
- Od 7 do 9 listopada w najstarszej hali targowej Budapesztu (Vám tér) Polskie Przedstawicielstwo Turystyczne organizowało Dni Polskie.
- W dniu 9 listopada Ambasada RP i Instytut Polski, w tym roku w trochę innej formule, zaprosili gości, by z okazji święta Niepodległości Polski razem posłuchać koncertu Anny Marii Jopek. Music Center odbył się w Budapest Music Center.
- Od 7 do 10 listopada Stołeczny Samorząd Polski i SNP XIII dzielnicy zorganizowały wyjazd wyciecznikowo-zdrowotny do Muszyny.
- W dniu 10 listopada w budapeszteńskim Kościele Polskim sprawowana była msza święta w intencji Ojczyzny.
- W dniu 11 listopada, z okazji święta Niepodległości Polski Samorząd w Veszprém zorganizował uroczysty koncert.
- W dniu 11 listopada w dniu święta Niepodległości Polski przy tablicy Marszałka J. Piłsudskiego w Budapeszcie PSK im. J.Bema zorganizowało uroczystość składania wieńców.
- W dniu 13 listopada Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érdzie zorganizowało spotkanie z dr. Imre Molnárem, byłym radcą Ambasady Republiki Węgier w Warszawie nt. „Polska oczyma dyplomaty”.

- W dniu 14 listopada w Centrum Kultury Aranytíz (Bp. V dzielnica ul. Arany János 10) z okazji 15-lecia działalności Samorządu Narodowości Polskiej V dzielnicy w tamtejszej galerii Atrium otwarta została wystawa prac artystów polonijnych.
- W dniu 15 listopada w Egerze w kaplicy Wyższej Szkoły im. K. Eszterházy odbył się koncert fortepianowy w wykonaniu Marcina Dominika Głucha.
- W dniu 15 listopada w Egerze w Hotelu „Park” odbył się wieczór polskiej gastronomii.
- W dniu 16 listopada w Budapeszcie w Sali Teatralnej przy ul. Akadémia 1 odbył się koncert Jana Pietrzaka pt. „Potęga śmiechu”. Organizatorami koncertu byli: Stołeczny Samorząd Polski oraz SNP XIII i XVIII dzielnicy.
- W dniu 16 listopada SNP w Dunaújváros z okazji święta Niepodległości Polski zorganizował koncert pianisty Marcina Dominika Głucha. Miejsce: Kościół Ewangelicki w Dunaújváros.
- W dniu 23 listopada w Budapeszcie zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski, a także odbyło się doroczne otwarte zebranie sprawozdawcze z pracy tego samorządu.
- W dniu 27 listopada w galerii przy ul. Üllői 400, SNP XVIII dzielnicy Budapesztu zorganizował wernisaż wystawy pt. „Teleki Pál és lengyelek”.

CO BĘDZIE?

- W dniu 24 grudnia o godz. 0.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim rozpocznie się polsko-węgierska msza święta pasterska.
- Polskie msze święte w Boże Narodzenie w budapeszteńskim Kościele Polskim odbywały się będą w dniu 25 grudnia o godz. 10.30 i 18.00, a 26 grudnia wyłącznie o godz. 10.30.
- W dniu 31 grudnia o godz. 17.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się nabożeństwo na zakończenie roku kalendarzowego i msza święta.
- W dniu 31 grudnia Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha organizuje zabawę sylwestrową.
- W dniu 1 stycznia, w Nowy Rok, w Kościele Polskim w Budapeszcie msze święte w j. polskim sprawowane będą o godz. 10.30 i 18.00.
- W dniu 4 stycznia SNP w Egerze organizuje spotkanie noworoczne egerskiej Polonii.
- W dniu 6 stycznia o godz. 17.00 w dniu Objawienia Pańskiego rozpocznie się msza święta w Kościele Polskim w Budapeszcie.
- W dniu 11 stycznia w Domu Kultury Béli Kondora SNP XVIII dzielnicy organizuje koncert noworoczny.
- W dniu 12 stycznia w Domu Polskim w Budapeszcie odbędzie się wspólne polonijne kołędowanie, którego gospodarzem jest SKP na Węgrzech p.w. św. Wojciecha.
- W dniu 12 stycznia POKO Oddział przy ul. Óhegy 11 o godz. 12.00 organizuje otwarcie wystawy gobelinów Wiesławy Halász – Szabó.
- W dniu 13 stycznia o godz. 17.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim rozpocznie się nabożeństwo fatimskie.
- W dniu 18 stycznia SNP V dzielnicy Budapesztu w siedzibie PSK im. J.Bema w Budapeszcie (V dzielnica ul. Nádor 34) organizuje koncert fortepianowy w wykonaniu znakomitego węgierskiego pianisty, Alexa Szilasi.
- W dniu 19 stycznia o godz. 15.00 w siedzibie SNP IV dzielnicy Budapesztu ks. Karol Kozłowski SChr. odprawi mszę świętą w intencji babć i dziadków.
- W dniu 19 stycznia SKP na Węgrzech p.w. św. Wojciecha o godz. 12.00 organizuje spotkanie z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.
- W dniu 26 stycznia o godz. 10.30 w Kościele Polskim w Budapeszcie odbędzie się msza święta w intencji babć i dziadków.
- Przez cały styczeń w Domu Kultury Béli Kondora w XVIII dzielnicy Budapesztu za sprawą tamtejszego SNP czynna będzie wystawa szopek krakowskich.
- Informujemy, że w dniu 15 lutego w Budapeszcie Ogólnokrajowy Samorząd Polski organizuje BAŁ POLSKI. Szczegóły w Biurze OSP.

MI VOLT?

- November 1-jén 15 órai kezdettel lengyel misét tartottak a Rákoskeresztúri Köztemető lengyel parcellájában.
- November 1-jén az egri polónia az emlékezés virágaival és mécseivel díszítette, és megkoszorúzta a II. világháború idején Egerben elhunyt lengyel katonai menekültek sírjait.
- November 3-án 12 órakor az LKK Óhegy utcai részlegében kiállítás nyílt Wacław Piszczek CM atya képeiből, melyekkel Henryk Sienkiewicz összes műveinek a Krakói Misszionárius Atyák Teológiai Intézete által kiadott bibliofil kiadását illusztrálta. A kiállítás címe: „Henryk Sienkiewicz, a lengyel történelem tanítója”.
- November 7-e és 9-e között a Lengyel Turisztikai Képviselő Lengyel Napokat tartott Budapest legrégebbi piaci épületében, a Fővám téren, a Nagycsarnokban.
- November 9-én a LK Nagykövetsége és a Lengyel Intézet ebben az évben némileg eltérő módon ünnepelte a Lengyel Függetlenség Napját: vendégeit meghívta a lengyel zenei csillag Anna Maria Jopek koncertjére a Budapest Music Centerbe.
- November 7-e és 10-e között muszynai kirándulást szervezett a Fővárosi Lengyel Önkormányzat és a XIII. kerületi LNÖ.
- November 10-én a Lengyel Templomban tartott szentmisét a hazaért ajánlották fel.
- November 11-én a Lengyel Függetlenség Napja alkalmából a Veszprémi Lengyel Önkormányzat ünnepi koncertet szervezett.
- November 11-én – a Lengyel Függetlenség napján – a Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület koszorúzási ünnepséget szervezett J. Piłsudskiego tábornok budapesti emléktáblájánál.
- Az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület november 13-án találkozót szervezett dr. Molnár Imrével, a Magyar Köztársaság egykori varsói tanácsosával „Lengyelország egy diplomata szemével” címmel.
- Az V. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat 15 éves

működése alkalmából november 14-én polóniai képzőművészek kiállítása nyílt meg az Aranytíz Kultúrházban (Bp. V. ker. Arany J. u. 10.) található Átrium Galériában.

• November 15-én Egerben, az Eszterházy K. Főiskola kápolnájában zongorakoncertet adott Marcin Dominik Gluch.

• November 15-én Egerben, a Hotel Parkban lengyel gasztronómiai estet tartottak.

• November 16-án Budapesten, az Akadémia u. 1. szám alatt található színházteremben Jan Pietrzak koncertet adott „A nevetés hatalma” címmel. A rendezvényt a Fővárosi Lengyel Önkormányzat és a XIII. és XVIII. kerületi LNÖ-k közösen szervezték.

• November 16-án – a Lengyel Függetlenség Napja alkalmából, a dunajvárosi LNÖ szervezésében – Marcin Dominik Gluch adott zongorakoncertet a dunajvárosi evangélikus templomban.

• November 23-án Budapesten ülésezett az Országos Lengyel Önkormányzat, amely a testületi ülést követően nyilvános beszámó-

lót tartott elmúlt éves tevékenységéről.

• November 20-án a XVIII. kerületi LNÖ szervezésében kiállítás nyílt „Teleki Pál és a lengyelek” címmel az Üllői út 400. alatti galériában.

MI LESZ?

* December 24-én 0.00 órakor lengyel-magyar nyelvű éjféli mise kezdődik a budapesti Lengyel Templomban.

* Tájékoztatásul közöljük, hogy a budapesti Lengyel Templomban a lengyel nyelvű karácsonyi szentmisek december 25-én 10.30-kor és 18 órakor lesznek, 26-án pedig kizárólag 10.30-kor.

* December 31-én a Lengyel Templomban 17 órakor kezdődik az év végi hálaadással egybekötött ünnepi szentmise.

* December 31-én szilveszteri mulatságot rendez a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete.

* Január 1-jén, újév napján 10.30-kor és 18 órakor lesznek lengyel

nyelvű szentmisek a budapesti Lengyel Templomban.

* Január 4-én az egri LNÖ újévi találkozót szervez az egri polónia számára.

* Január 6-án, Vízkereszt napján 17 órakor lesz szentmise a budapesti Lengyel Templomban.

* Január 11-re újévi koncertet szervez a XVIII. kerületi LNÖ a Kondor Béla Közösségi Házba.

* Január 12-én (a házigazda Szent Adalbert LKE szervezésében) közös kolendálás lesz a budapesti Lengyel Házban.

* Január 12-én az LKK Óhegy utcai részlegében 12 órakor kezdődik Halász-Szabó Wiesława goblen kiállításának megnyitója.

* Január 13-án 17 órai kezdettel fatimai szentmisére kerül sor a budapesti Lengyel Templomban.

* Január 18-án Budapesten, a Bem J. Egyesület budapesti székházában (V. kerület Nádor u. 34.) az V. kerületi LNÖ által szervezett zongorakoncerten az ismert művész, Szilasi Alex fog zenélni.

* Január 19-én 15 órai kezdettel Karol Kozłowski atya misét celebrál a IV. kerületi LNÖ székházában. A miseszándékot a nagyszülőkért ajánlják fel.

* Január 19-én 12 órakor kezdődik a Szent Adalbert LKE rendezvénye a nagyszülők napja és a gyermeknap alkalmából.

* Január 26-án 10.30-kor a budapesti Lengyel Templomban szentmise lesz a nagyszülőkért.

* A XVIII. kerületi LNÖ-nek köszönhetően egész januárban krakkói „sopka” (krakkói építészeti stílusjegyek használatával készített betlehemes építmény) kiállítás lesz a XVIII. kerületi Kondor Béla Közösségi Házban.

* Tájékoztatjuk az érdeklődőket, hogy az Országos Lengyel Önkormányzat február 15-én LENGYEL BÁLT rendez. Részletek az OLÖ Irodában.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zniżany dokonywane w w/w programach.

(b.)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Országos Lengyel Önkormányzat pályázatot hirdet az **Országos Lengyel Önkormányzat Hivatala hivatalvezetői** munkakörének munkaviszony keretében történő, határozatlan időre szóló betöltésére.

Munkavégzés helye: Budapest, Állomás utca 10.

Foglalkoztatás jellege: heti 40 óras teljes munkaidőben.

Feladat: a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX törvény (a továbbiakban: „Njt.”) 123. §-ában meghatározott feladatok ellátása.

Pályázati feltételek:

- igazgatásszervezői, vagy állam- és jogtudományi doktori képzés, okleveles közgazdász képzés, vagy okleveles közigazgatási menedzser szakképzés

- legalább öt éves közigazgatási vezetői gyakorlat

- a pénzügyi források és a vagyon mértékének megfelelő vezetési-szervezési és pénzügyi-gazdasági ismeretek

- lengyel és magyar nyelv anyanyelvi szintű ismerete

- magyar állampolgárság, cselekvőképesség, büntetlen előélet

Előnyt jelentő feltételek:

- közbeszerzési eljárások vonatkozásában szerzett gyakorlat

- gépjárművezetői engedély

- idegen nyelv ismerete

A pályázathoz csatolandó:

- részletes szakmai önéletrajz,

- szakmai program,

- 3 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány (ha a pályázó erkölcsi bizonyítványhoz kötött munkakörben dolgozik, az erről szóló igazolás),

- a végzettséget igazoló okiratok hiteles másolatai,

- nyilatkozat arról, hogy a pályázati anyagot az eljárásban résztvevők megismerhetik, illetve hozzájárul teljes pályázati anyagának a véleményező és döntéshozók részére való sokszorosításához és továbbításához,

- a gyakorlat igazolása.

Munkabér: Mt. alapján

A hivatalvezetői munkakör vagyony nyilatkozat-tételi

kötelezettséggel jár.

Pályázati határidő: 2014. január 31.

Az állás betölthető: 2014. május 1. napjától

A pályázatot az Országos Lengyel Önkormányzat elnökének címözve az Országos Lengyel Önkormányzat Hivatalához (1102 Budapest, Állomás utca 10.) a fenti határidő lejártáig **személyesen** kell benyújtani.

Részletes információ a www.polonia.hu weboldalon és az Országos Lengyel Önkormányzat Hivatalában.

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECH

SPOTKANIE MŁODZIEŻY POLONIJNEJ W KRAKOWIE

Od kilku już lat w okresie jesiennym młodzież Polskiej Szkoły na Węgrzech wyjeżdża na tygodniowe warsztaty językowe do Polski. Podobnie było i w tym roku. Dzięki pieniądзом uzyskanym z MSZ oraz dotacji Szkoły uczniowie starszych klas pojechali na tydzień do Krakowa. Wcześniej, z koleżanką z Chicago, która każdego roku przyjeżdża z tamtejszą młodzieżą polonijną do Polski, uzgodniłyśmy wspólny termin i program pobytu. Oczywiście, ze względu na dużą grupę, jaką stanowiliśmy, nie każdy program mogliśmy realizować wspólnie. Niemniej jednak było wiele okazji do wzajemnego poznania się i rozmów.

Wyjazd do Krakowa o tej porze roku to nie tylko zwiedzanie dawnej stolicy Polski, ale także rozkoszowanie się atmosferą miasta przygotowującego się do świąt Bożego Narodzenia. Świętecznie udekorowane wystawy sklepów, migoczące światelka na ogromnych choinach ustawionych na placach oraz kramy jarmarku świątecznego z ozdobami, drobnymi upominkami i przysmakami dodawały jeszcze większego uroku temu niezwykłemu miastu.

Powróćmy jednak do programu warsztatów. Wraz z młodzieżą z Chicago wzięliśmy udział w spotkaniu z prodziekanami Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego, którzy przedstawili możliwości studiowania medycyny zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Podobnej informacji na temat uczenia się języka polskiego w okresie letnim udzieliła przedstawicielka Letniej Szkoły Języka Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obie te informacje były bardzo interesujące i sądzę, że młodzież będzie mogła skorzystać z przedstawionych propozycji. Młodzież miała także okazję zwiedzenia Wieliczki, a także obejrzała nowy film Andrzeja Wajdy „Waleśa człowiek z nadziei”. Jest to kolejny – po „Człowieku z marmuru” i „Człowieku z żelaza” – film wielkiego mistrza polskiej kinematografii poświęcony najnowszej historii Polski. Warto było go zobaczyć – dla mnie to smutne, a zarazem optymistyczne obrazy tamtych lat, a dla

naszych dzieci - interesująca historia. Film, a raczej przedstawione wydarzenia zainteresowały naszą młodzież na tyle, że po projekcji wywiązała się ciekawa dyskusja.

Wraz z młodymi Polonusami z Ameryki pojechaliśmy na całonocną wycieczkę do Zakopanego. Jak przystało na polską stolicę gór, Zakopane przywitało nas siarczystym mrozem i wielkim śniegiem. Ponieważ jedna z dziewczyn z USA obchodziła 18. urodziny, cała – ponad pięćdziesięcioosobowa - grupa została zaproszona przez jej babcię, mieszkającą w uroczym wiosce pod Zakopanem, na urodzinowe ognisko. Było zatem ognisko na śniegu, prawdziwa góralska muzyka i gościnność: mięso i kiełbaski pieczone na ognisku, bryndza, ciasta, ciasteczka, a na koniec ogromny tort i życzenia dla solenizantki – przez grupę węgierską zaśpiewane oczywiście po węgiersku.

Dzień przed powrotem na Węgry był zarazem amerykańskim Dniem Dziękczynienia. Z tej okazji zostaliśmy zaproszeni na uroczystą kolację, na której dowiedzieliśmy się, dlaczego i w jaki sposób Amerykanie obchodzą ten dzień i dlaczego obowiązkowo jedzą wtedy indyka. Wielkim dla nas zaszczytem była obecność profesora Zygmunta Kolendy, prezesa oddziału krakowskiego Wspólnoty Polskiej oraz posła

Jerzego Feliksa Fedorowicza, który to w ubiegłym roku był gościem na święcie Węgierskiej Polonii. Pan poseł, który poza działalnością polityczną aktywnie pracuje w zawodzie aktorskim od razu został rozpoznany przez naszą młodzież, pamiętającą go z roli generała z „Przepisu na życie”.

Wyjazd oceniam jako bardzo udany pod względem merytorycznym, wychowawczym, ale także towarzyskim. Już teraz wraz z amerykańskimi koleżankami planowałyśmy zorganizowanie podobnego spotkania w przyszłym roku, a padła także propozycja wymiany młodzieży z Chicago i Budapesztu. Kto wie, może nam się uda?

Ewa Słaba Rónay

TÁJÉKOZTATÓ 3.

a 2014. évi országgyűlési nemzetiségi választásokon való részvétellel kapcsolatban

2014. évben két alkalommal, tavasszal és ősszel járulnak majd a választópolgárok a szavazóurnákhoz, először országgyűlési, majd pedig önkormányzati választásokra kerül sor Magyarországon.

Mindkét választás érvényességének és eredményességének igen nagy a tétje, emiatt minden lengyel nemzetiségű választópolgárt arra kérünk, hogy regisztráltassák magukat lengyel nemzetiségi választópolgárként, s vegyenek részt a szavazáson.

A választások fontosságát mutatja, hogy a 2014. évi országgyűlési képviselői választásokon lesz először lehetőségük a magyarországi nemzetiségeknek – nemzetiségi országgyűlési képviselők, illetve nemzetiségi szószólók által – parlamenti, országgyűlési képviselethez jutni.

A lengyel nemzetiségi választási névjegyzékbe való feliratkozás alapvető követelmény, melyre 2014. január 1-jével nyílik meg a lehetőség.

A Nemzeti Választási Iroda 2013. decemberében valamennyi háztartás

postaládájába el fogja juttatni címzés feltüntetése nélkül a nemzetiségi választópolgárként való nyilvántartásba-vételi kérelem dokumentumát. A dokumentum fénymásolható, azt postai úton is el lehet juttatni a választási irodákhoz, de interneten is be lehet majd nyújtani a kérelem.

A nyilvántartásba vételi nyomtatványon a személyes adatok megadása (1-5. pont) mellett nyilatkozni kell a (LENGYEL) nemzetiségi névjegyzékbe való felvételről (A pont), valamint arról, hogy a lengyel nemzetiségi névjegyzékbe való felvétel hatálya kiterjed-e az országgyűlési képviselők választására is (B pont). Ez utóbbival kapcsolatban fontos tudni, hogy abban az esetben, ha az országgyűlési képviselői választásra is kiterjed a regisztráció, akkor a lengyel nemzetiségi választópolgár csak az egyéni választókerületi jelölre és a lengyel országos önkormányzat által indított országos listára voksolhat. A B pont bejelölésével ugyanis lemondunk arról a jogunkról, hogy az országos pártlistákra is adhassunk le szavazatot.

Ezen a kérelmen lehet majd megtiltani a központi névjegyzékben szereplő személyes adatok kiadását kampánycélokra (G+H pontok).

Az országgyűlési választások fontossága miatt ismételten kérjük a magyarországi lengyel nemzetiségű állampolgárokat, hogy regisztráljanak lengyel nemzetiségi választópolgárként és voksaikkal támogassák a lengyeliség érvényesülését.

NIEDALEKO PADA JABŁKO OD... CHOINKI

Wydawać by się mogło, że nasze stare słowiańskie i madziarskie drogi rzadko się schodziły, a jeśli już, to spotkania te nie zawsze przebiegały w przyjaznej atmosferze. Mroki wczesnego średniowiecza kryją jednak wiele tajemnic owych wspólnych spotkań, których konsekwencje widoczne są do dziś. Papierkiem lakmusem pokazującym zawiłe losy wspólnego słowiańsko-węgierskiego przyciągania się i odpychania i świadectwem wspólnych oddziaływań jest język. Węgierskie słowo „karácsony”, oznaczające Boże Narodzenie, na pierwszy rzut oka całkowicie niesłowiańskie i obce, może nam wiele zdradzić o naszej słowiańskiej przeszłości. Pochodzi bowiem od starosłowiańskiego słowa „kraczun” (w polszczyźnie znanego jako „Gody”, „Szczodre Gody” lub po prostu „Święto Godowe”), które zachowało się w słowackich, rusińskich i bułgarskich dialektach. Oznacza najkrótszy dzień w roku, przesilenie zimowe, przypadające na 21 lub 22 grudnia. Nazwa etymologicznie jest związana właśnie z przymiotnikiem „krótki” lub z czasownikiem „przekraczać”. Dawniej, przed przyjęciem chrześcijaństwa, dawni Słowianie świętowali „kraczun”, zwycięstwo światła nad ciemnością, przejście z ciemności do blasku, koniec pewnego etapu i przejście do nowego, radośniejszego, przepełnionego nadzieją i oczekiwaniami. Wierzone, że wtedy kończy się rok i rodzi się na nowo Bóg Słońca, w południowosłowiańskich językach nazywany Bożić, czyli Syn Boga (po serbsku i chorwacku do dziś słowo „Bożić” oznacza właśnie Boże Narodzenie). Maria Ziółkowska w książce „Szczodry Wieczór, Szczodry Dzień - obrzędy, zwyczaje, zabawy” opisuje zwyczaj obdarowywania dzieci drobnymi upominkami, jabłkami, orzechami. Pokazanie się na niebie pierwszej gwiazdy było sygnałem do rozpoczęcia świętowania. Do domu przynieszone były i podwieszane pod sufitem gałęzie świerkowe lub sosnowe.

Wszystko brzmi dość znajomo, prawda? Po przyjęciu chrześcijaństwa święto Bożego Narodzenia wyparło starosłowiańskie świętowanie przesilenia zimowego, przyjął się również zwyczaj dekorowania choinki, który przyszedł do nas z Niemiec. Starosłowiańska nazwa „kraczun”, niczym mucha zatopiona w bursztynie uchwalała się jednak z języku węgierskim. Dzięki braciom Węgrom możemy przypomnieć sobie przeszłość i uświadomić sobie niejednoznaczność naszych korzeni.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

AZ ALMA NEM ESIK MESSZE A... FENYŐFÁJÁTÓL

Azt hihetnénk, hogy a szláv és a magyar ősök útjai ritkán keresztezték egymást, és ha mégis, akkor érintkezéseik nem feltétlenül kellemes légkörben zajlottak. E találkozások körülményeinek számos titka a korai középkor homályába vész, pedig következményeik még napjainkban is éreztetik hatásukat. A nyelv lakmuspapírként mutatja ki a szláv-magyar vonatkozásban (is) a vonzások és a választások bonyolult kapcsolatrendszerét, és a kölcsönös egymásra hatás bizonyítékait adja. A magyar „karácsony” kifejezés, mely Isten Fiának a születését jelöli, első hallásra teljesen mentes a szláv hatásoktól és idegen csengésű, mégis sokat felfed szláv múltunkról. Feltehetőleg a szlovák, a ruszin és a bolgár dialektusokban megőrződött ószláv „kraczun” kifejezésből eredt (melynek lengyel megnevezése „Gody”, „Szczodre Gody” vagy egyszerűen csak „Święto Godowe”). Az év legrövidebb napját jelölte, a télünnepet, amely december 21-re vagy 22-re esett. Az elnevezés etimológiailag a „krótki” („rövid”) melléknévvvel vagy a „przekraczać” („átlépni”) igével hozható kapcsolatba. Régebben, még a kereszténység felvétele előtt a szlávok ősei a „kraczun”-t ünnepelték, a fény győzelmét a sötétség fölött, a sötétségtől való megszabadulást a világosság gyűlésével, az érvényüket veszített idők meghaladását, és az átkelést a soron következő, örömtelibb, reménységekkel és várakozásokkal teljes korszakba. Hitték, hogy az év ekkor ér véget, és a Napisten – akit a délszláv nyelvekben „Bożić”-nak, vagyis Isten Fiának hívnak – ekkor születik újjá (szerbül és horvátul a mai napig a „Bożić” jelöli az Úr születésnapját). Maria Ziółkowska a „Szczodry Wieczór, Szczodry Dzień - obrzędy, zwyczaje, zabawy” című könyvében leírja, hogy szokás volt a gyerekek megörvendtetése apró ajándékokkal – almával, dióval. Az ünneplés az első csillag megjelenésével az égen vette kezdetét. A házat fenyőágakkal díszítették, melyeket felaggattak a mennyezetre.

Mindez elég ismerősen hangzik, nemdebar? A kereszténység felvételét követően az ószláv télünnep helyébe az Úr születésének ünneplése került. Német hagyomány átvételével szokássá vált a karácsonyfa állítása is. Az ószláv „kraczun” kifejezés ellenben – borostyánba zárványként dermedt rovarhoz hasonlóan – megmaradt a magyar nyelvben. Magyar barátainknak köszönhetően felidézhetjük múltunk egy darabját, és tudatosíthatjuk magunkban gyökereink szerteágazóságát.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

ZUS - Poświadczenie życia i zamieszkania emeryta lub rencisty

Szanowni Państwo!

Referat ds. Konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie uprzejmie informuje, że potwierdzenia podpisu na formularzu **Poświadczenie życia i zamieszkania emeryta lub rencisty** może dokonać Konsul RP lub lokalny oddział węgierskiego odpowiednika ZUS, tj. **Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága**. W związku z powyższym nie jest konieczny przyjazd do Budapesztu, można zgłosić się we właściwym dla miejsca zamieszkania oddziale Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága.

W Referacie ds. Konsularnych czynność ta wykonywana jest bezpłatnie.

Pozostaję z pozawaniem i pozdrowieniami.

Andrzej Kalinowski, Konsul RP w Budapeszcie

ZUS - A NYUGÍJAS ÉLETBEN LÉTÉNEK ÉS LAKCÍMÉNEK IGAZOLÁSA

Tisztelt Hölgyeim, Tisztelt Uraim!

A Lengyel Köztársaság budapesti Nagykövetsége Konzuli Ügyek Referátuma tisztelettel tájékoztatja Önöket, hogy a „**NYUGÍJAS ÉLETBEN LÉTÉNEK ÉS LAKCÍMÉNEK IGAZOLÁSA**” űrlapon tett aláírás hitelességét a Lengyel Köztársaság Konzulja, illetve a lengyel ZUS magyar megfelelője, az **Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága** igazolhatja. Fentiekkal kapcsolatosan tehát nem szükséges Budapestre utazni a Konzuli Ügyek Referátumára, elegendő jelentkezni az Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság lakóhely szerint illetékes kirendeltségén.

Az aláírás hitelességének igazolását a Konzuli Ügyek Referátuma díj-, és illetékmentesen végzi.

Maradok tisztelettel és szívélyes üdvözléssel: Andrzej Kalinowski

**MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA**

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség
1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia *Nyomda*

Edycja online *Online kiadás*
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw216.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Projekt realizowany w każdym miesiącu ze środków budżetu centralnego Węgier oraz współfinansowany przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" ze środków otrzymanych przez MSZ RP w ramach konkursu "Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą" w 2013 r.

Az újság kiadása Magyarországi központi költségvetésének havi támogatásával, valamint a Wspólnota Polska Egyesület "Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą" pályázatán elnyert lengyel Külügyminisztérium által nyújtott kiegészítő keret támogatásával készül.

Szerkesztőségi nap
szerda 14⁰⁰-16⁰⁰

SZINKRON DIGITAL

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Polska Szkoła na Węgrzech Lengyel Nyelvtanító Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökmező út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyel Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszónális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebiani@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.p budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelmi-fejlesztési és Beruházási Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138206 tel. dyżurny: +36 20 4729502 www.budapestkons.polemb.net
(pomoc konsularna tylko w sprawach losowych, wymagających niezwłocznej interwencji)

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w sobotę, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony: www.radio.hu
Redakcja Polska „Magyar Rádió” zRt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2014 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – **4.000 forintów/rok**
zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – **20.000 forintów/rok**.

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2014. évré:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – **4.000 Ft/év**;

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – **20.000 Ft/év**

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálasan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

POŚWIĘCENIE KOŚCIOŁA POD WEZWANIEM ŚW.
KINGI W KÜNGÖS

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI W SZOLNOKU

POLONIJNA WYCIECZKA DO MUSZYNY

CHÓR ŚWIĘTEJ KINGI NA CMENARZU ORLĄT LWOWSKICH

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

ZAJĘCIA W POLSKIM PRZEDSZKOLU W "BEMIE"

WARSZTATY JĘZYKOWE MŁODZIEŻY POLONIJNEJ W POLSCE